

Piotr Szajner
Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W ROLNICTWIE
I KWARTAŁ 2022**

ISSN 2392-3741

Badanie okresowe nr 134

**BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO
SGH**

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Piotr Szajner
Anna Jacygrad

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/instytuty/irg>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2021

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3741

Nr Rej. PR 18392

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury nr 134. W badaniu uczestniczyło 2131 gospodarstw rolnych. Metoda badawcza opisana jest na stronie <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE.....	6
	1) Wskaźnik koniunktury	6
	2) Nastroje gospodarstw rolnych	9
	3) Przychody pieniężne.....	12
	4) Oszczędności	15
	5) Zadłużenie.....	18
	6) Zakupy nawozów mineralnych	21
	7) Zakupy pasz treściwych.....	24
	8) Zakupy środków ochrony roślin.....	27
	9) Inwestycje w maszyny i urządzenia	30
	10) Inwestycje w budynki i budowle	33
	11) Dostępność kredytów preferencyjnych	36
	12) Zamiar wzięcia kredytu	39
	13) Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego	42
	14) Zaciągnięcie kredytu rynkowego	45
	15) Znaczenie dopłat UE względem uzyskanych przychodów	48
III.	SUMMARY.....	50
IV.	KONIUNKTURA W ROLNICTWIE W 2021 r.....	51

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. Załamanie koniunktury w IV kwartale 2021 r. pogłębiło się w pierwszym kwartale br. Wartość wskaźnika koniunktury rolnej IRG SGH (IRGAGR) ponownie spadła, o kolejne 11,5 pkt, do wysokości -23,2 pkt. To najniższa wartość wskaźnika od 13 lat, tj. od światowego kryzysu finansowego i gospodarczego z lat 2008-2009. Łącznie w ciągu dwóch ostatnich kwartałów wskaźnik stracił ponad 25 pkt, co jest zdarzeniem bez precedensu. Obecna wartość IRGAGR jest niższa niż rok temu o 12,6 pkt. W ciągu kwartału obniżyły się wartości obu składowych wskaźnika koniunktury: wskaźnika wyrównanych przychodów pieniężnych, o 14,3 pkt, do wysokości -822,9 pkt, oraz wskaźnika zaufania, o 6,0 pkt, do poziomu -23,8 pkt. Wartości obu wskaźników są niższe niż rok temu o, odpowiednio: 5,5 i 26,9 pkt. Oba wskaźniki cząstkowe zanotowały wartości najniższe od wielu lat; wskaźnik wyrównanych przychodów jest najniższy od drugiego kwartału 2009 r., a poziom nastrojów w rolnictwie jest najniższy od IV kwartału 1999 r. Na nastroje panujące w gospodarstwach rolnych wywarł wpływ przede wszystkim gwałtowny wzrost kosztów produkcji i utrzymania. Odsetek gospodarstw, które z wielkim niepokojem spoglądają w najbliższą przyszłość, jest najwyższy od początku badania koniunktury rolnej przez IRG SGH; wynosi ponad 30%. Oceny rolników ich przyszłej sytuacji finansowej są bardzo pesymistyczne i sięgają poziomów nienotowanych od 20 lat. Polskie rolnictwo doświadcza kryzysu niemal równie głębokiego co w latach 2008-2009, lecz bardziej intensywnego (wyższe tempo spadków wartości podstawowych wskaźników aktywności rolnej).

Zapaść w polskim rolnictwie jest powszechna. W największym stopniu odczuwają ją gospodarstwa położone w makroregionie zachodnim (wartość wskaźnika koniunktury zmniejszyła się o 15 pkt), małe, tj. o powierzchni do 7 ha (o 17,6 pkt) i zajmujące się uprawą roślin wieloletnich (o 17,9 pkt). Pogorszenie się koniunktury w najmniejszym stopniu dotknęło gospodarstwa makroregionu południowego (wartość IRGAGR obniżyła się o 7,5 pkt), o powierzchni pow. 50 ha (o 9,4 pkt) oraz zajmujące się chowem i hodowlą zwierząt (o 10,4 pkt).

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych gospodarstw rolnych¹ zmniejszyła się w porównaniu z IV kwartałem ub.r. o 21,1 pkt i wynosi -25,9 pkt. Jest niższa niż przed rokiem o 1,6 pkt. Spadek wielkości przychodów odnotowano dla wszystkich grup gospodarstw, z wyjątkiem tych, które prowadzą działalność polegającą na chowie/hodowli zwierząt. Najbardziej zmniejszyły się przychody gospodarstw o powierzchni pow. 50 ha (wartość salda obniżyła się o 34,2 pkt), położonych w makroregionie północnym (o 29,4 pkt) i zajmujących się uprawą roślin wieloletnich (o 31,8 pkt). Rolnicy spodziewają się dalszego spadku wielkości przychodów w następnym kwartale (wartość salda prognostycznego równa -30,7 pkt).

3. W związku z pogarszającą się dochodowością produkcji gospodarstwa rolne korzystały z oszczędności, aby finansować działalność operacyjną. W rezultacie oszczędności gospodarstw rolnych zmniejszyły się bardziej niż same prognozowały przed kwartałem. Wartość salda obniżyła się o 14 pkt, do poziomu najniższego od 6 lat (-41,1 pkt). Spadek w skali roku sięgnął 12,5 pkt. Najbardziej zmniejszyły się oszczędności gospodarstw o powierzchni od 7 do 15 ha (wartość salda obniżyła się o 17,9 pkt), położonych w makroregionie środkowowschodnim (o 21,4 pkt) i zajmujących się uprawą

¹ Salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych nie należy mylić ze wskaźnikiem wyrównanych przychodów pieniężnych, będącym składnikiem ogólnego wskaźnika koniunktury IRGAGR. Wskaźnik wyrównanych przychodów pieniężnych jest średnią ważoną czterech sald odpowiedzi na pytania dotyczące przychodów pieniężnych gospodarstw rolnych: salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu, w którym wskaźnik jest liczony, oraz salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu poprzedzającego. Jest więc niejako „obciążony przeszłością”. Taka konstrukcja ma na celu osłabić jego podatność na silne wahania poszczególnych sald pod wpływem czynników nadzwyczajnych i działających krótkotrwale, a zarazem nadać mu do pewnego stopnia charakter wyprzedzający (prognostyczny).

roślin wieloletnich (o 28,2 pkt). Przewidywany jest dalszy spadek oszczędności gospodarstw rolnych w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -49,4 pkt).

4. Pogorszył się również stan zadłużenia gospodarstw rolnych, a zdecydowała o tym znacznie wyższa dynamika kosztów produkcji niż przychodów ze sprzedaży produktów. Wartość salda wzrosła² o 2,4 pkt i wynosi -20,3 pkt. Jest wyższa niż w I kwartale 2021 r. o 9,3 pkt. Wzrost zadłużenia odnotowano w większości grup gospodarstw rolnych; największy w gospodarstwach o powierzchni od 7 do 15 ha (wartość salda wzrosła o 5,4 pkt), położonych w makroregionie środkowowschodnim (o 6,8 pkt) i prowadzących działalność inną niż uprawa roślin lub chów/hodowla zwierząt (o 18,9 pkt). Poprawa stanu zadłużenia miała miejsce tylko w gospodarstwach położonych w makroregionie południowym (o 12,8 pkt), małych, tj. o pow. do 7 ha (o 4,5 pkt) oraz zajmujących się uprawą. Rolnicy spodziewają się dalszego pogarszania się stanu ich zadłużenia w najbliższym okresie.

5. Kolejny raz spadły wydatki na zakup obrotowych środków produkcji, do najniższych poziomów od czasu kryzysu z lat 2008-2009. Głównym powodem tego były dynamicznie rosnące ceny środków produkcji, energii i paliw oraz usług dla rolnictwa, które negatywnie wpłynęły na dochodowość produkcji. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zakupy nawozów sztucznych obniżyła się o 11,9 pkt, do wysokości -51,9 pkt, poziom wydatków na nabycie pasz treściwych spadł z -19,7 pkt do -26,6 pkt, a na zakup środków ochrony roślin z -27,9 pkt do -35,6 pkt. Spadki wartości poszczególnych sald tylko w ciągu dwóch ostatnich kwartałów sięgnęły odpowiednio: 50,9, 23,4 i 34,9 pkt, tj. 2,5-3,5-krotności odchylenia standardowego. Były więc ogromne. W szczególności spadek zakupów nawozów sztucznych był wyjątkowo duży, bowiem stanowił aż ponad ¾ rozpiętości wahań wartości salda.

6. Poziom nakładów inwestycyjnych pozostał bez większych zmian. W związku z rosnącym ryzykiem produkcyjnym i handlowym oraz niepewnością co do kształtowania się dochodów gospodarstwa rolne wykazują mniejszą aktywność inwestycyjną. Zaledwie o 0,7 pkt proc. (do wysokości 31,6%) zwiększył się odsetek gospodarstw rolnych, które dokonały lub zamierzają dokonać zakupu maszyn i urządzeń rolniczych. Jest o 7,6 pkt proc. niższy niż przed rokiem. Z kolei odsetek gospodarstw, które poczyniły lub planują poczynić inwestycje w budynki i budowle, spadł o 0,3 pkt proc. Wynosi obecnie 14,4% i jest niższy niż rok temu o 2,4 pkt proc.

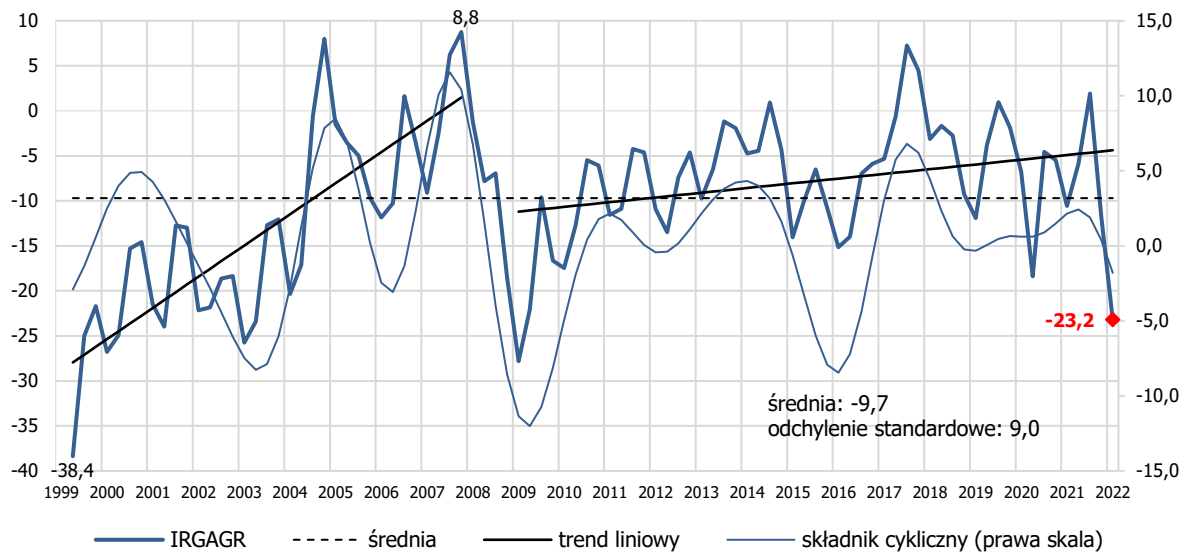
7. Ponownie zmniejszyła się dostępność kredytów preferencyjnych. Odsetek rolników, którzy informują o trudnościach z uzyskaniem kredytu na warunkach preferencyjnych, wzrósł z 34% do 37,9%, zaś odsetek ankietowanych, którzy zaciągnęli kredyt preferencyjny, zmniejszył się z 23% do 22,3%, najniższego poziomu w historii badania koniunktury rolnej przez IRG SGH. Zmniejszył się również odsetek gospodarstw rolnych, które otrzymały kredyt na zasadach rynkowych (o 0,9 pkt proc. do wysokości 17,3%). Skłonność do zaciągania kredytów nieco wzrosła – odsetek gospodarstw, które zamierzają zaciągnąć kredyt w najbliższym okresie, zwiększył się z 17,5% do 18,2% - wciąż jednak pozostaje na bardzo niskim poziomie, bliskim najniższemu w historii badania.

8. W ocenie rolników zmniejszyło się znaczenie dopłat bezpośrednich z funduszy UE w finansowaniu produkcji rolnej. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie obniżyła się z 28,3 do 16,5 pkt. Obecnie 79,2% ankietowanych uważa, że dopłaty mają co najmniej średnie znaczenie dla ich działalności (87% w IV kwartale 2021 r.), a 18,8% jest zdania, że dopłaty ze środków UE mają niewielkie znaczenie. Co dwudzieste gospodarstwo nie korzysta z dopłat. Po raz pierwszy od chwili, gdy pytanie o znaczenie dopłat bezpośrednich zostało dodane do ankiety (w styczniu 2009 r.), odsetek gospodarstw rolnych, dla których dopłaty są znaczącym źródłem finansowania produkcji, spadł poniżej 80%.

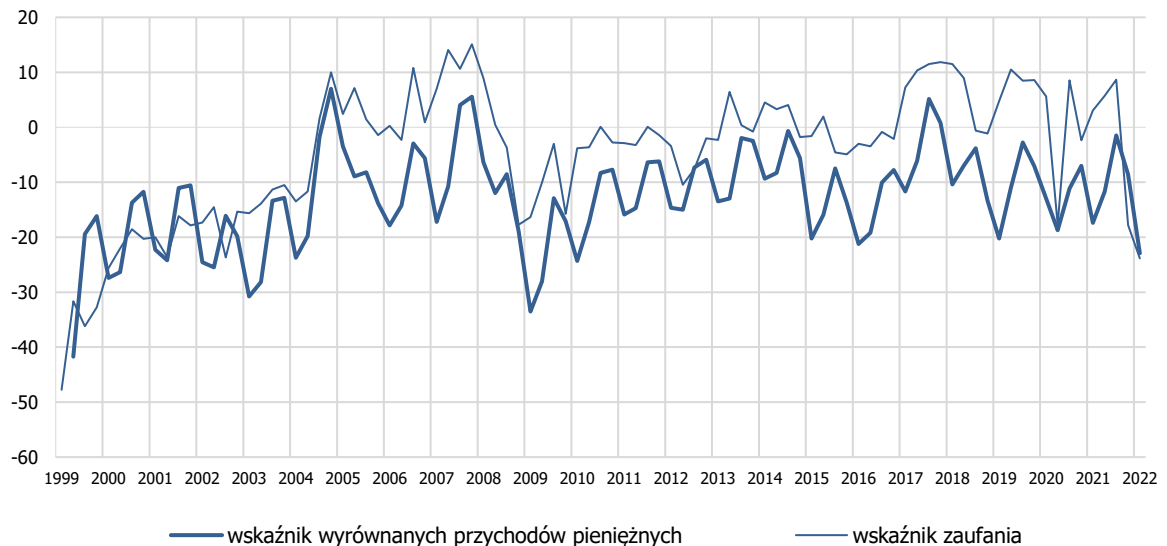
² W przypadku tego pytania wzrost wartości salda oznacza pogorszenie się sytuacji.

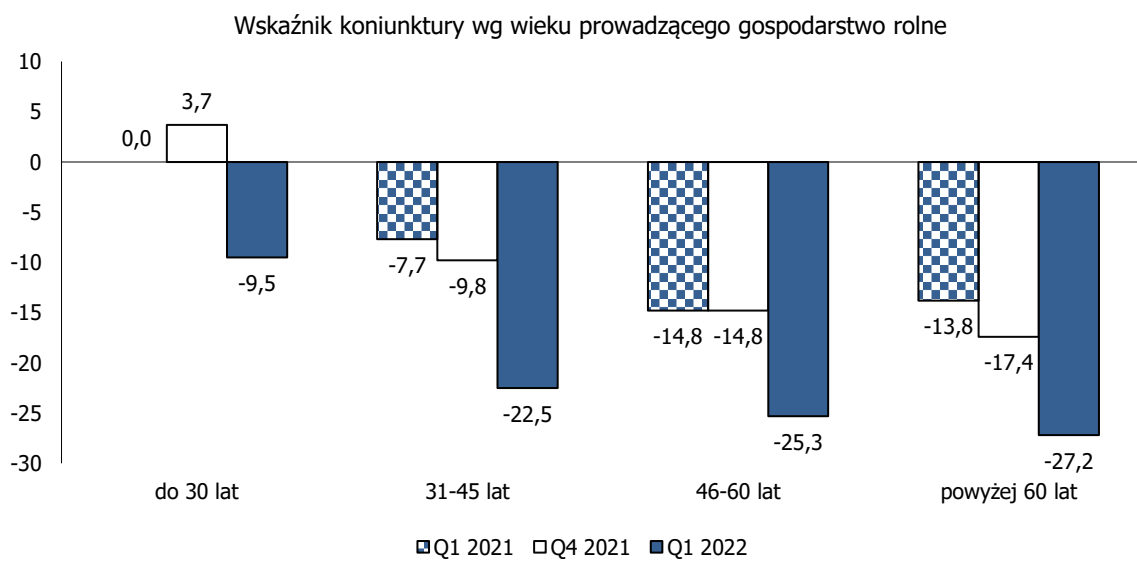
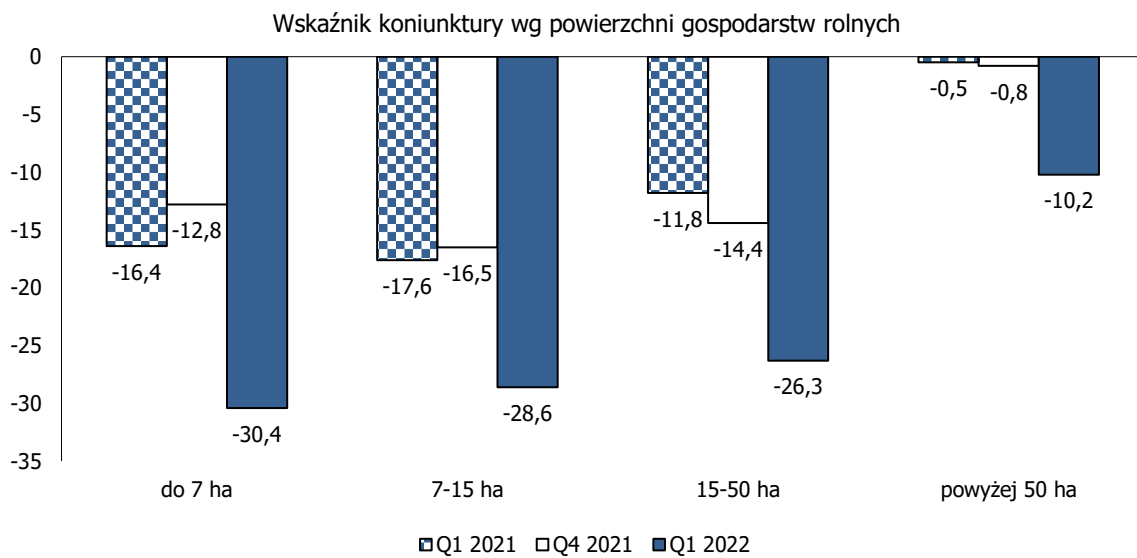
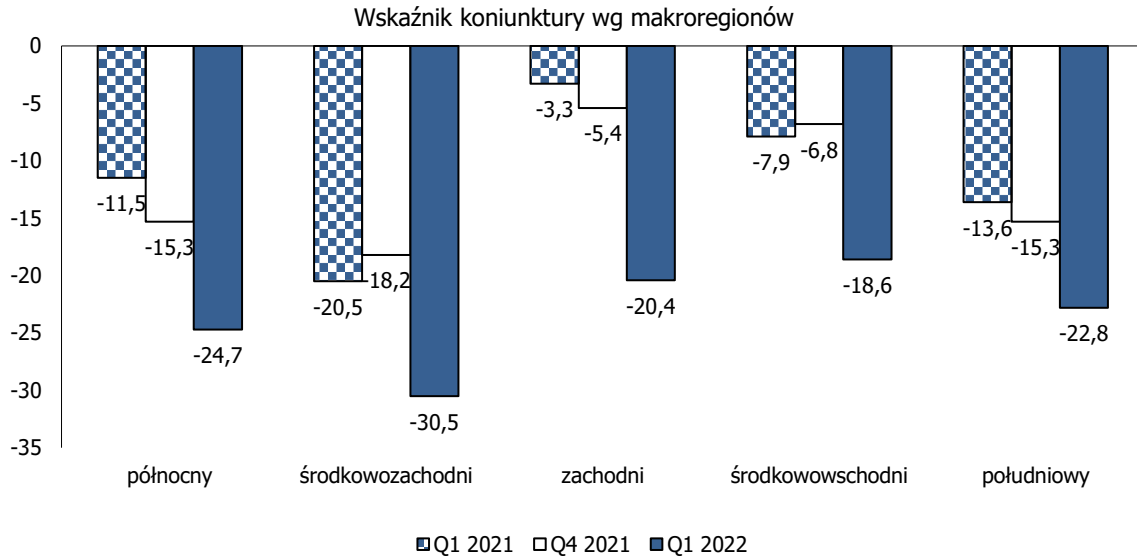
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. Wskaźnik koniunktury w rolnictwie

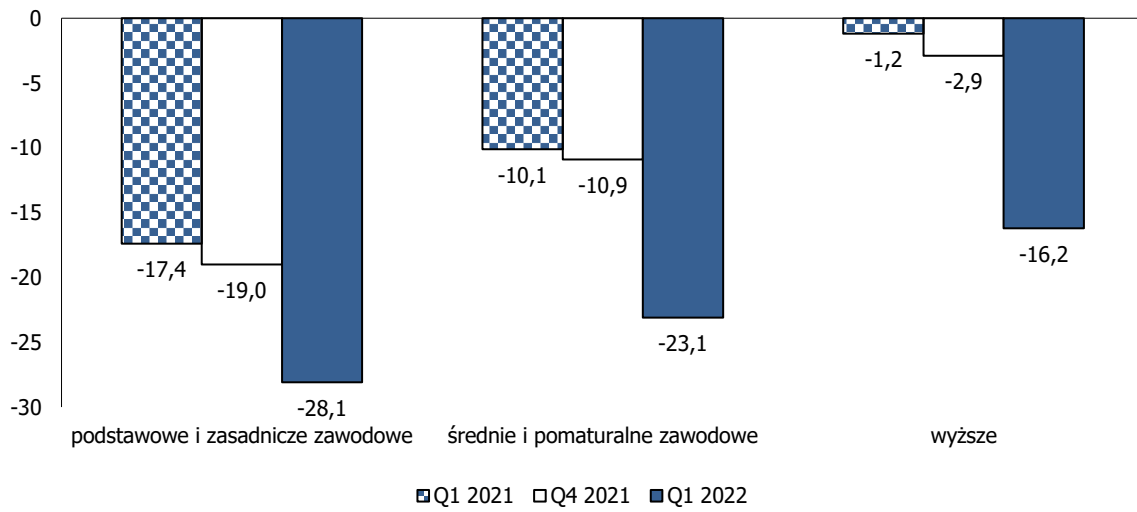

	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
1. wskaźnik przychodów pieniężnych	-7,0	-17,4	-11,7	-1,5	-8,6	-22,9
2. wskaźnik zaufania	-2,4	3,1	5,7	8,7	-17,8	-23,8
wskaźnik koniunktury ($1 \cdot x_{\frac{2}{3}} + 2 \cdot x_{\frac{1}{3}}$)	-5,5	-10,6	-5,9	1,9	-11,7	-23,2

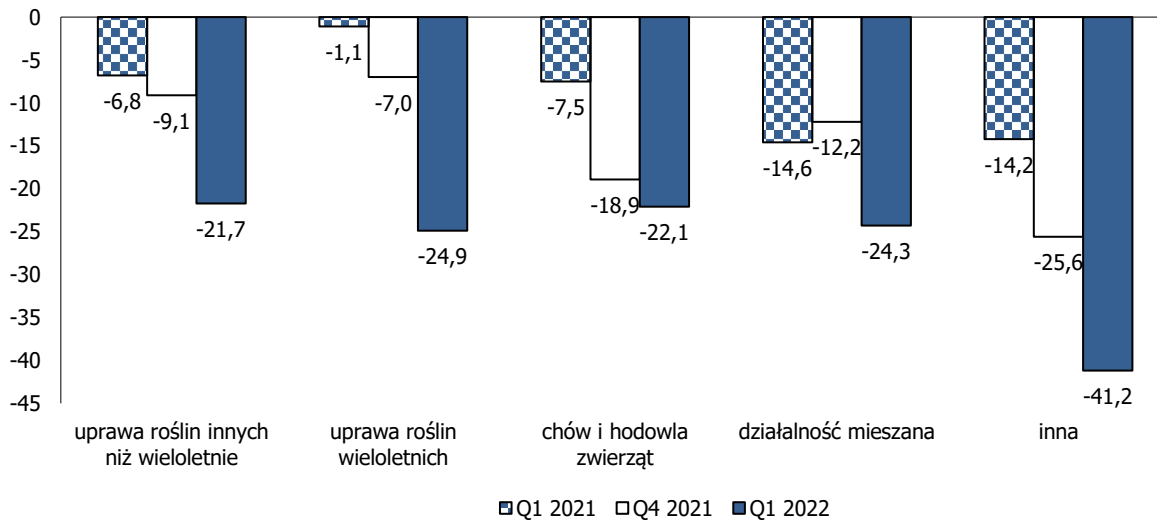

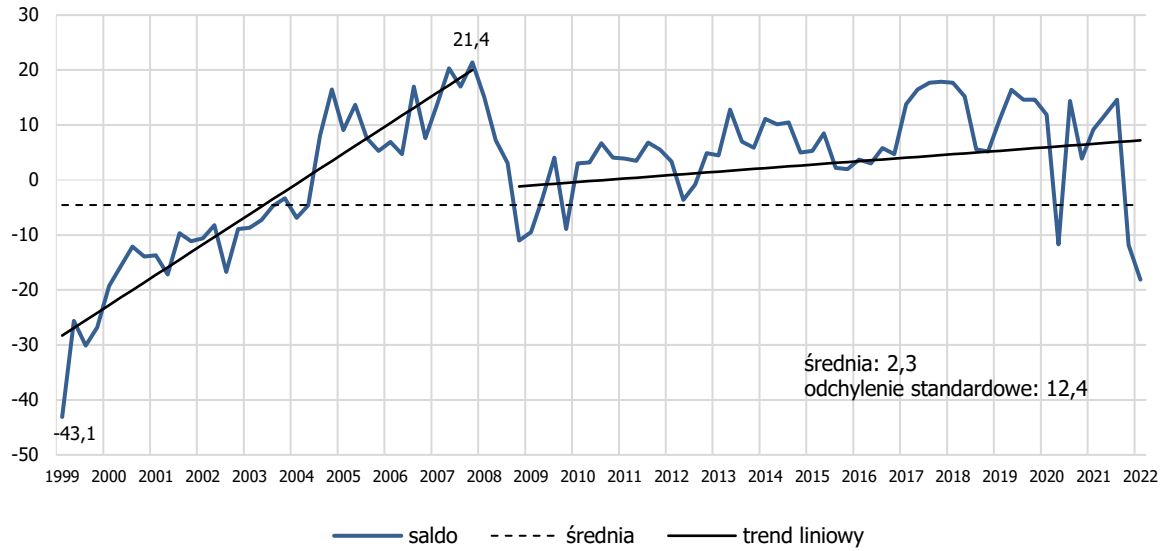
Wskaźnik koniunktury wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

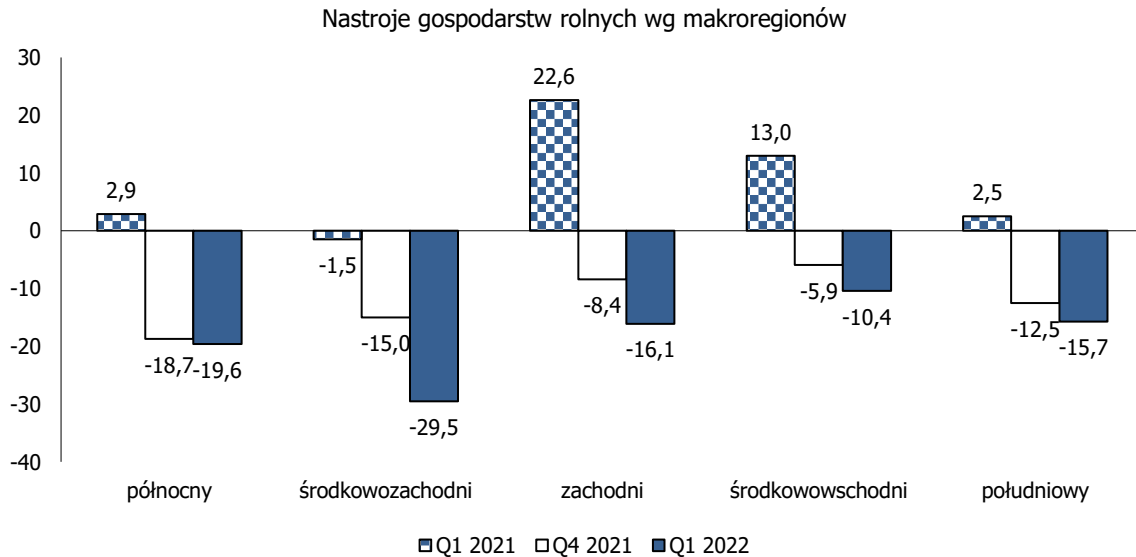
Wskaźnik koniunktury wg grup PKD 2007

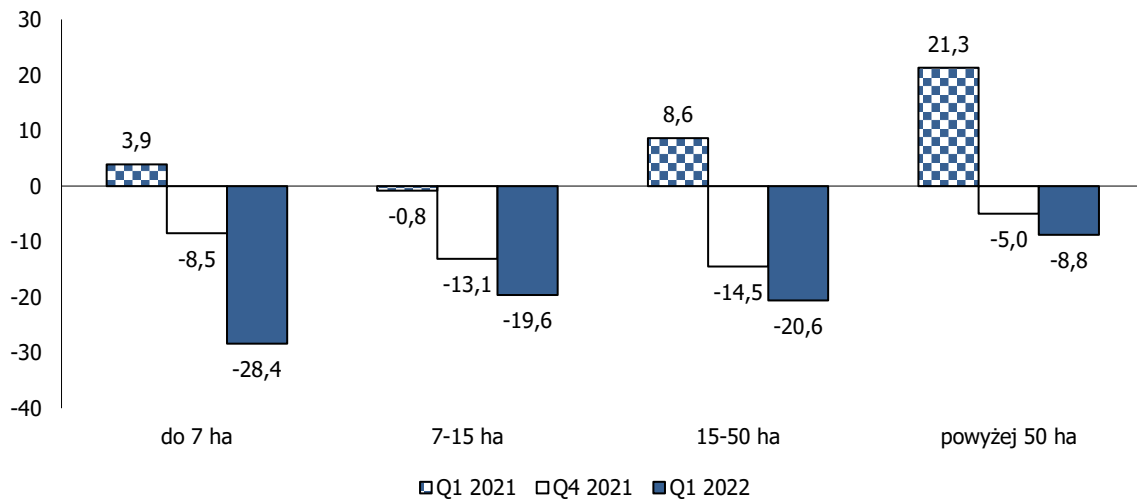
2. Nastroje gospodarstw rolnych

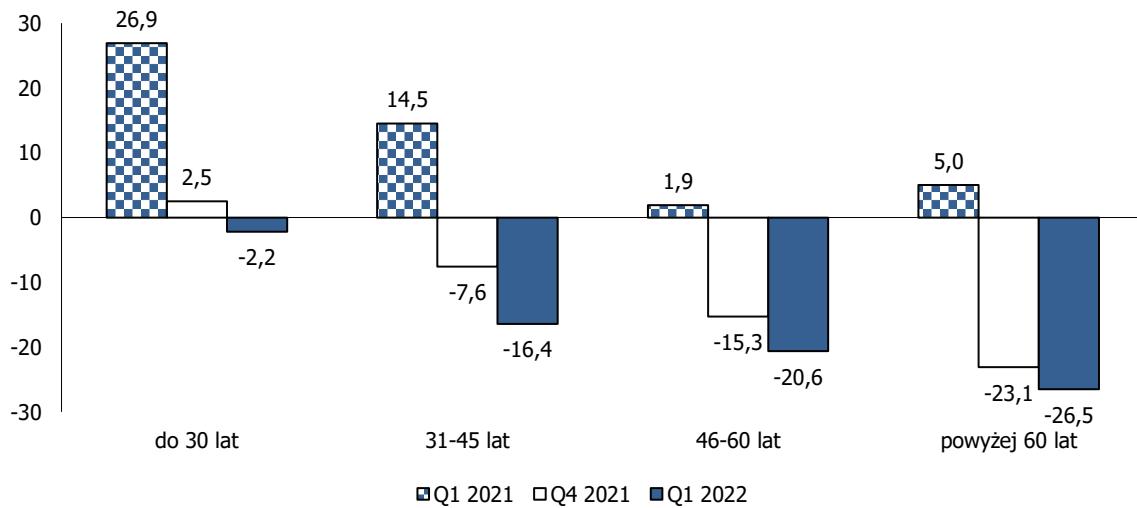
	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
1. z ufnością	20,7	23,8	25,1	27,6	14,3	12,3
2. z obawą	62,5	61,5	61,8	59,4	59,7	57,3
3. ze strachem	16,8	14,6	13,2	13,0	26,1	30,4
saldo (1.-3.)	3,9	9,2	11,9	14,6	-11,8	-18,1
wskaźnik zaufania (1.-2.×0,1-3.)	-2,4	3,1	5,7	8,7	-17,8	-23,8

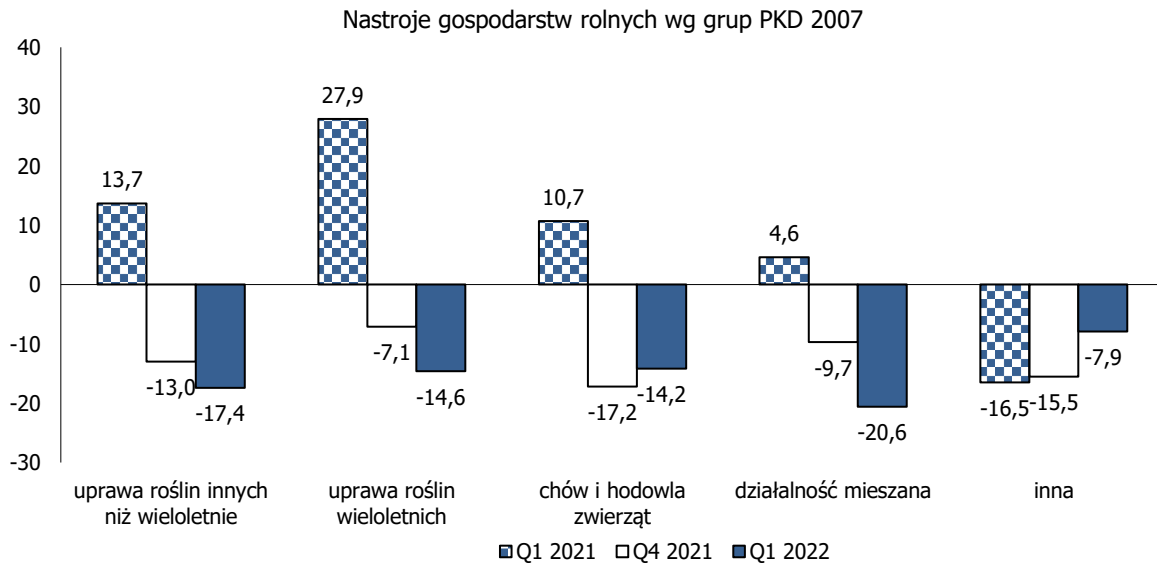
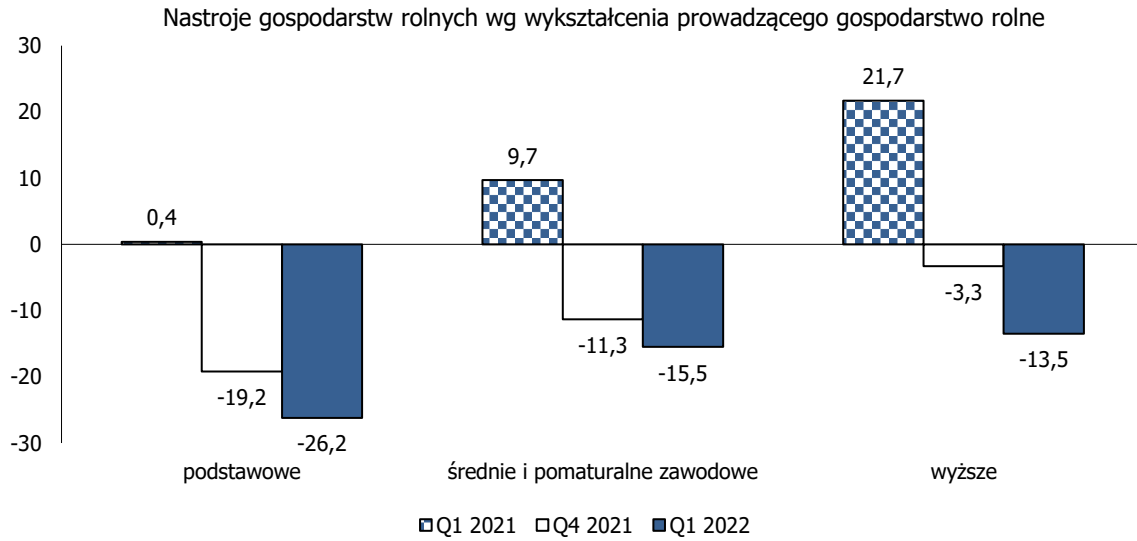

Nastroje gospodarstw rolnych wg powierzchni gospodarstw rolnych

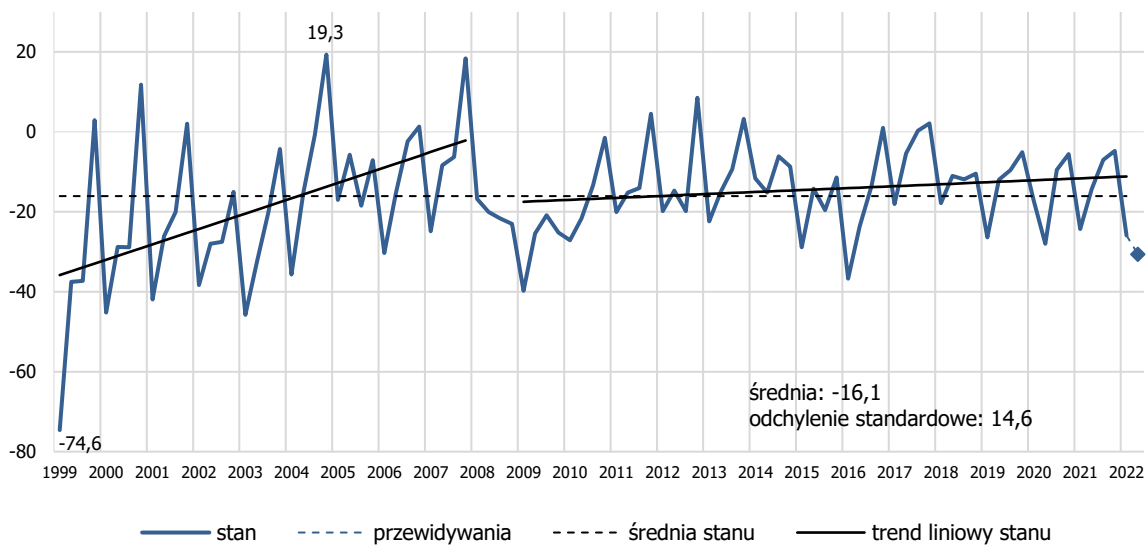

Nastroje gospodarstw rolnych wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

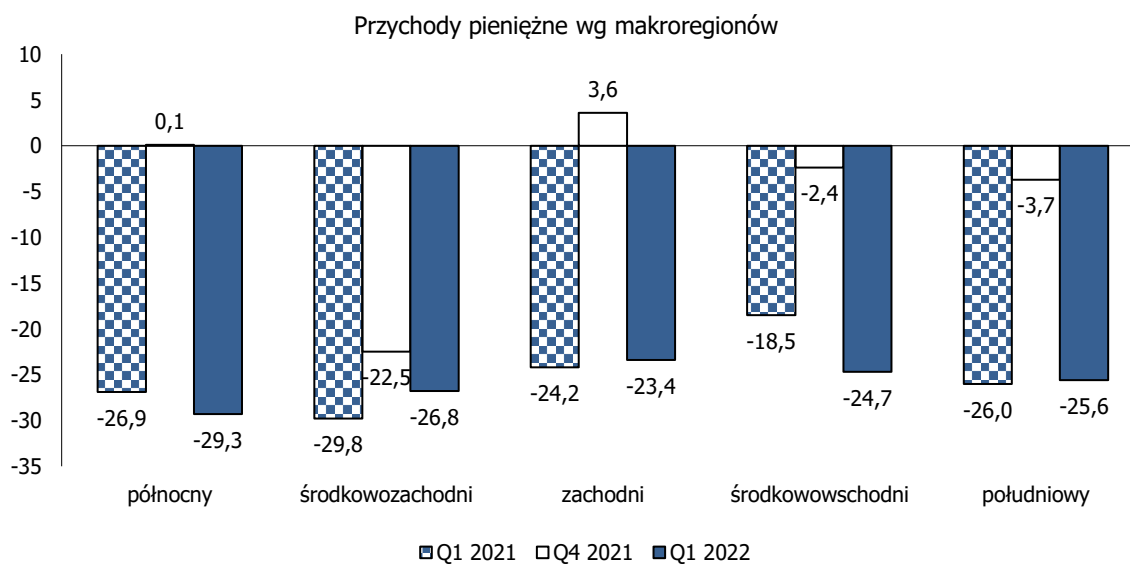

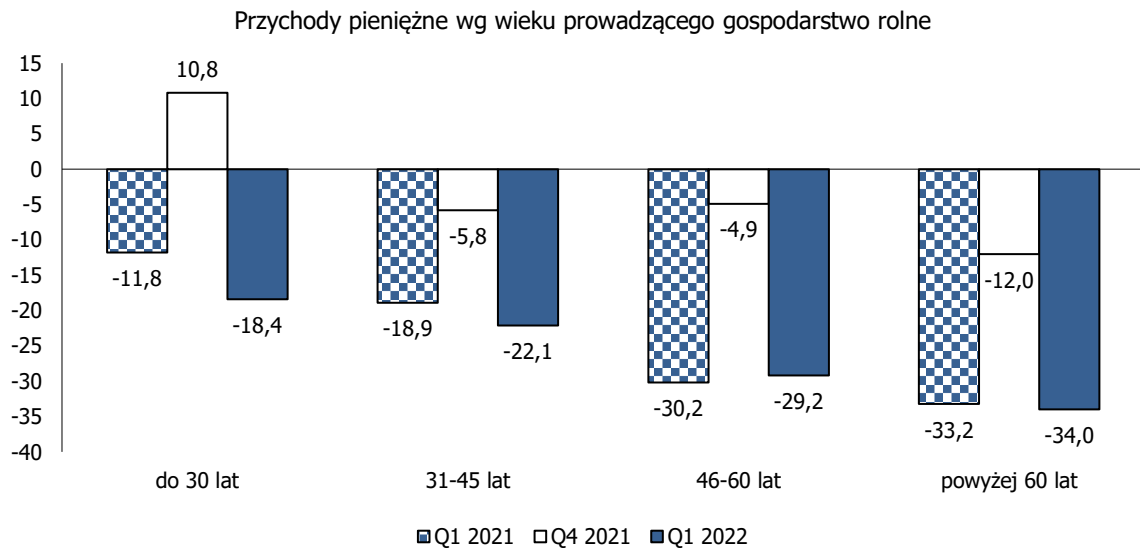
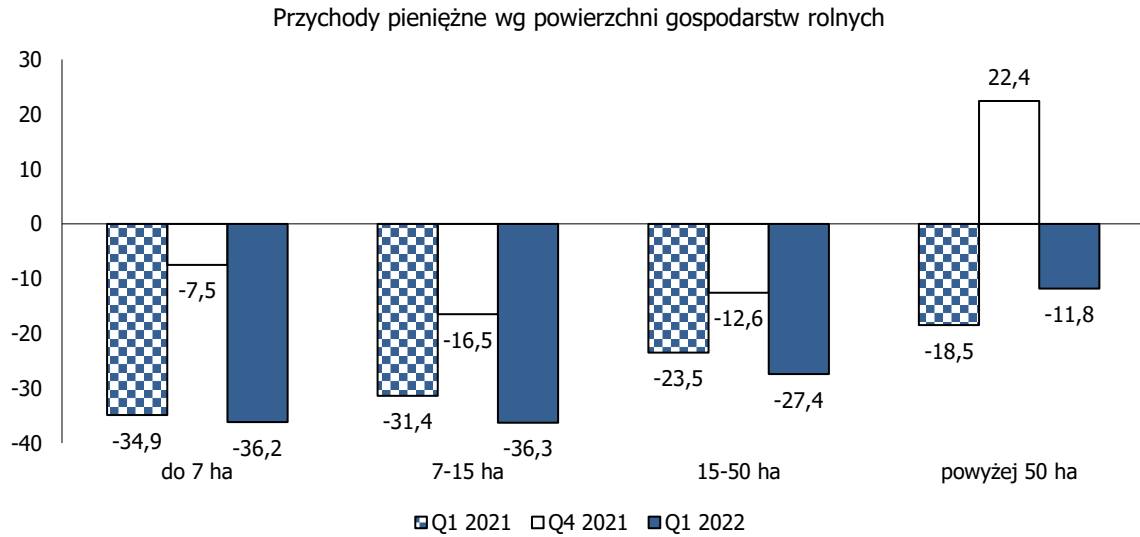

3. Przychody pieniężne

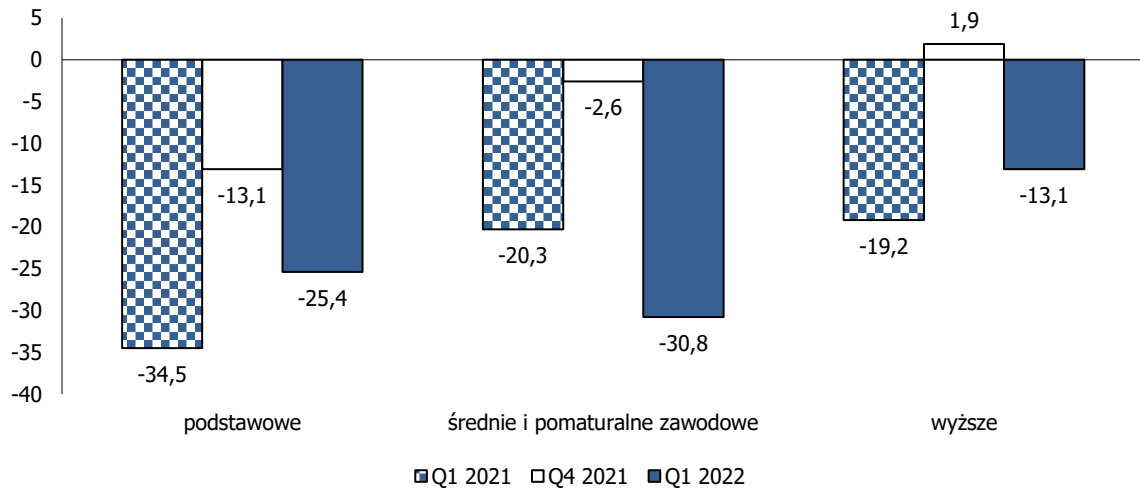

	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022	przewidywania
1. wzrosły	27,9	18,0	18,9	23,5	30,3	20,3	15,2
2. nie zmieniły się	38,6	39,7	47,9	46,0	34,6	33,5	38,9
3. zmalały	33,5	42,3	33,2	30,5	35,1	46,2	45,9
4. brak	4,4	7,4	8,7	6,9	5,9	10,2	12,1
saldo (1.-3.)	-5,6	-24,3	-14,3	-7,0	-4,8	-25,9	-30,7

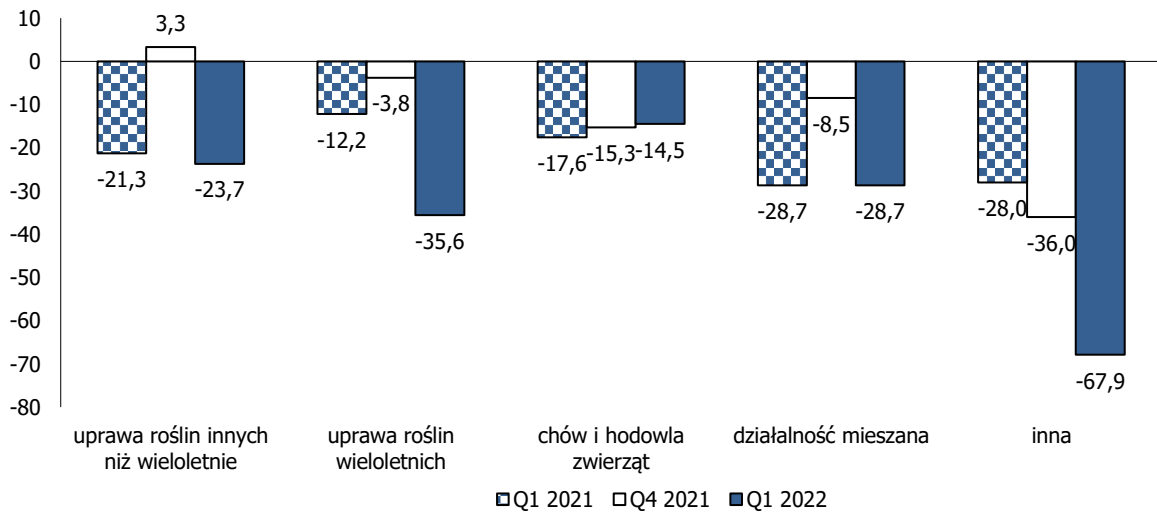

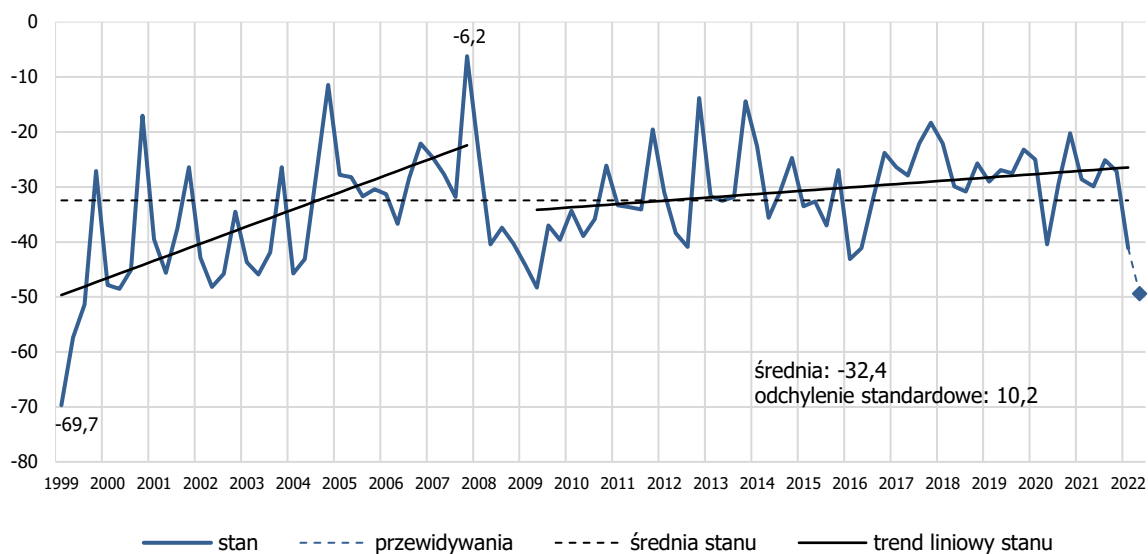
Przychody pieniężne wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

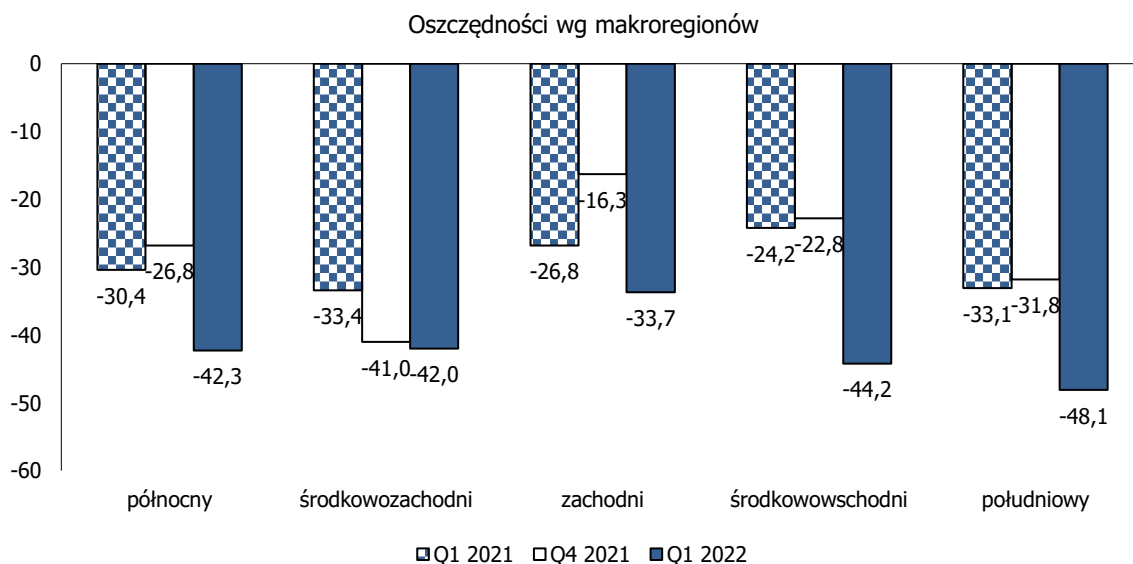
Przychody pieniężne wg grup PKD 2007

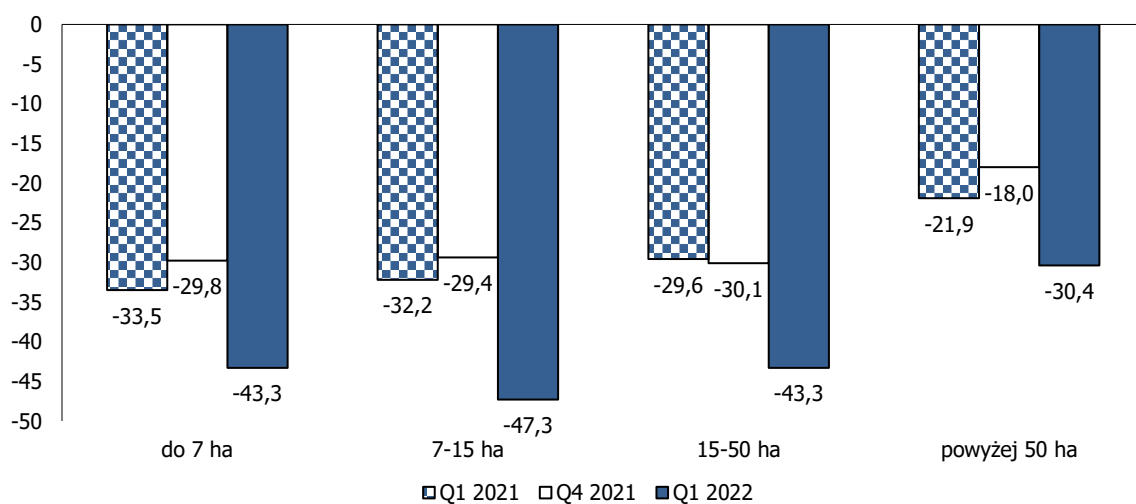
4. Oszczędności

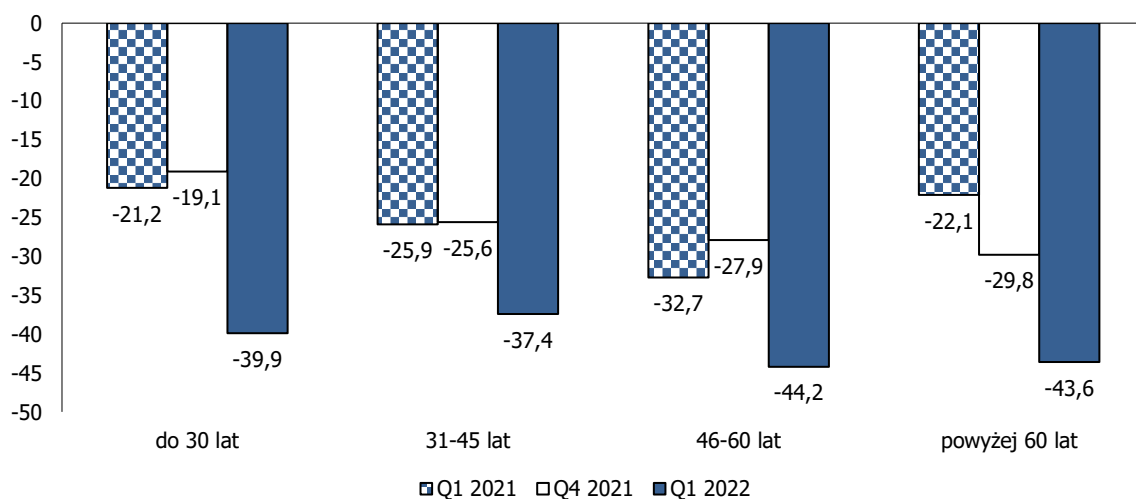
	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022	przewidywania
1. wzrosły	16,4	12,9	10,1	13,4	17,0	10,7	8,9
2. nie zmieniły się	47,0	45,6	49,9	48,2	38,9	37,5	32,8
3. zmalały	36,6	41,5	40,0	38,5	44,1	51,8	58,3
4. brak	15,9	13,4	13,4	13,2	16,4	15,5	18,5
saldo (1.-3.)	-20,2	-28,6	-29,9	-25,1	-27,1	-41,1	-49,4

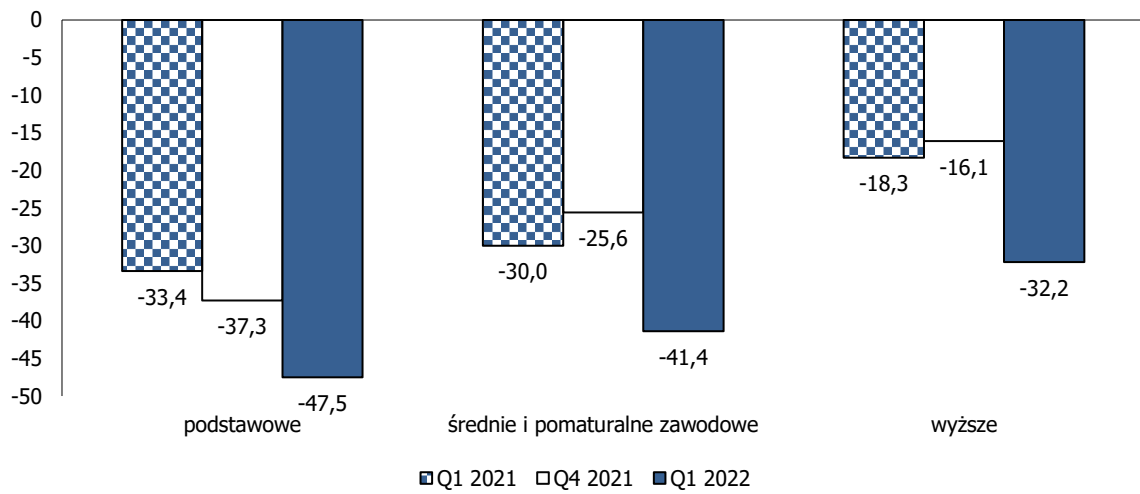
Oszczędności wg powierzchni gospodarstw rolnych

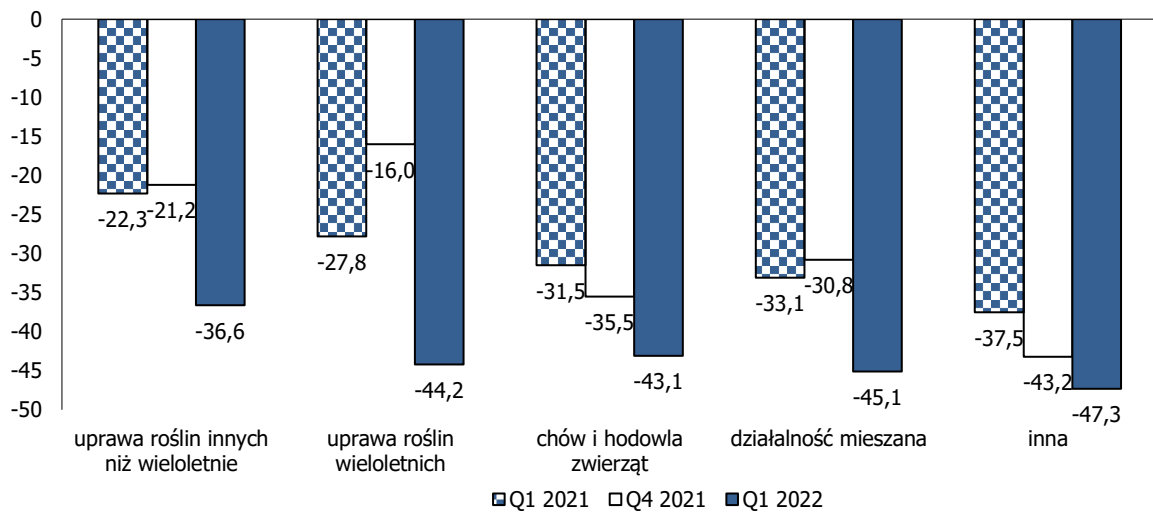
Oszczędności wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

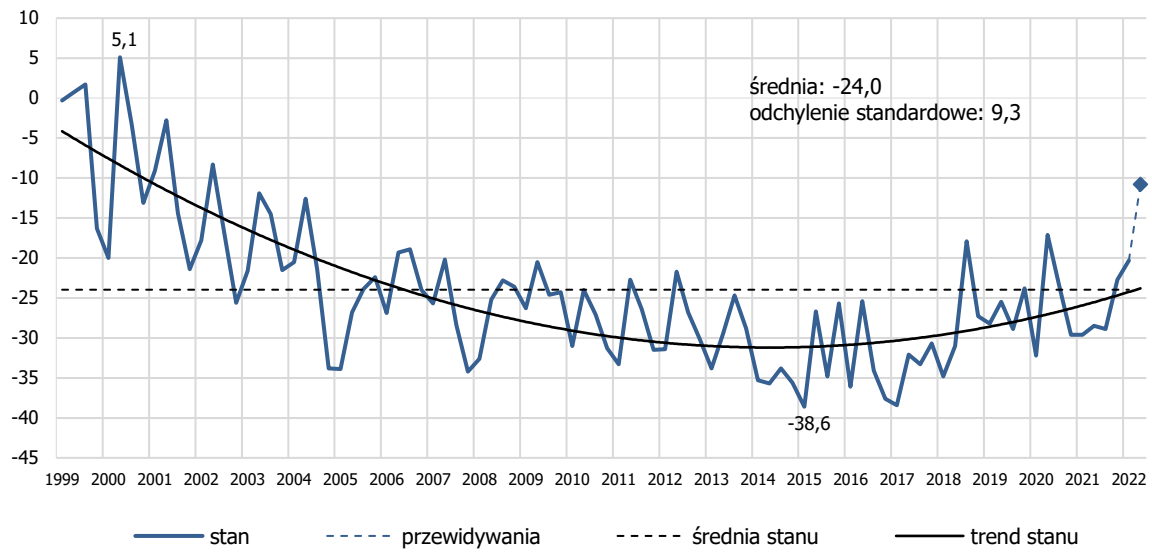
Oszczędności wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

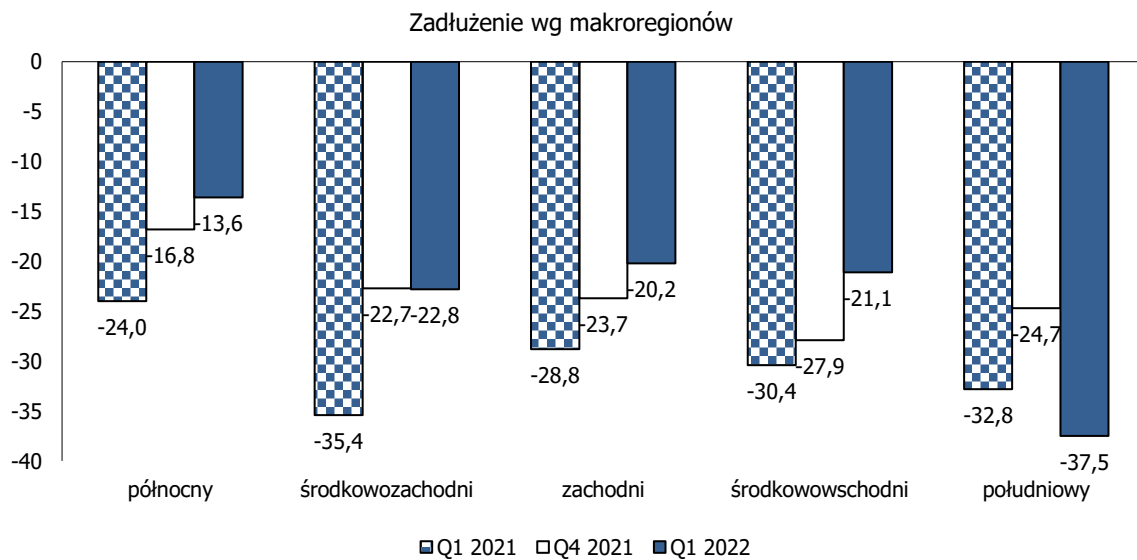
Oszczędności wg grup PKD 2007

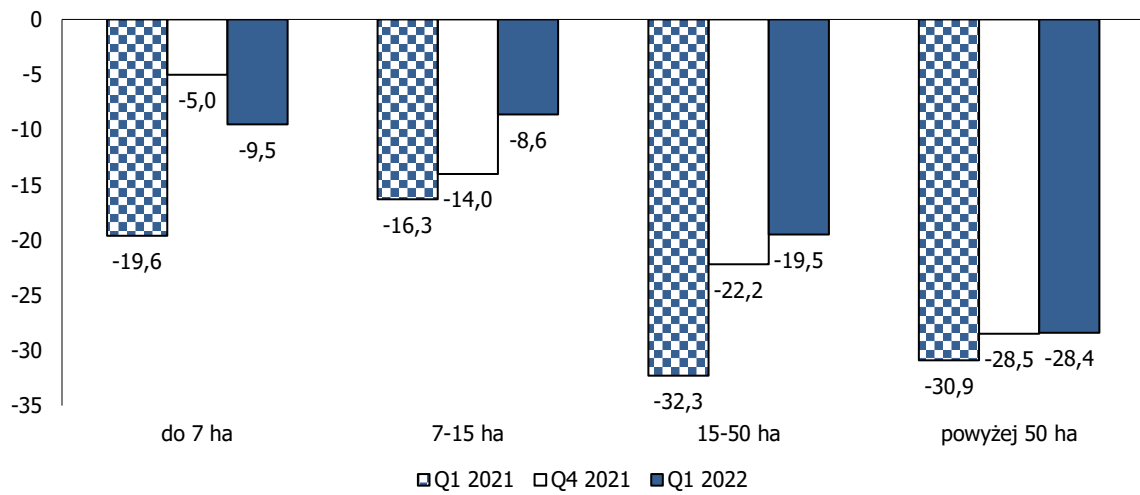
5. Zadłużenie

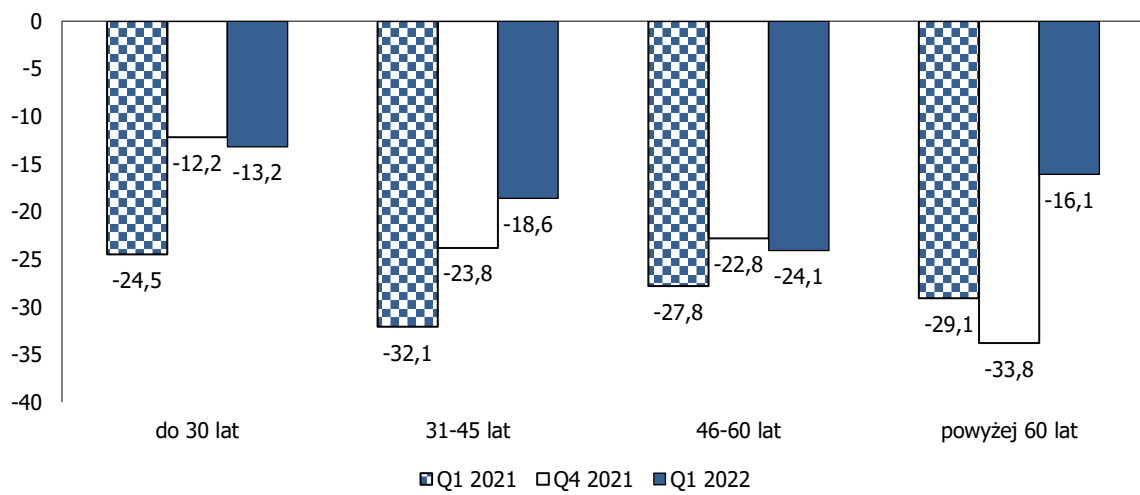
	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022	przewidywania
1. wzrosło	12,5	12,2	13,2	13,5	17,3	18,3	26,6
2. nie zmieniło się	45,5	46,0	45,2	44,2	42,7	43,1	36,1
3. zmalało	42,1	41,8	41,7	42,4	40,0	38,6	37,4
4. brak	38,1	39,0	39,4	39,1	37,6	38,1	-10,8
saldo (1.-3.)	-29,6	-29,6	-28,5	-28,9	-22,7	-20,3	-10,8

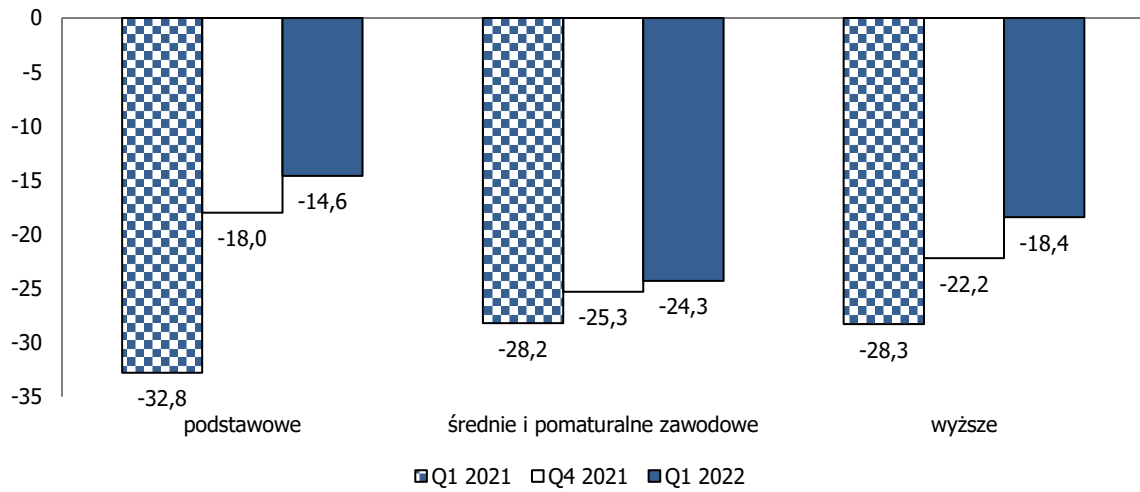
Zadłużenie wg powierzchni gospodarstw rolnych

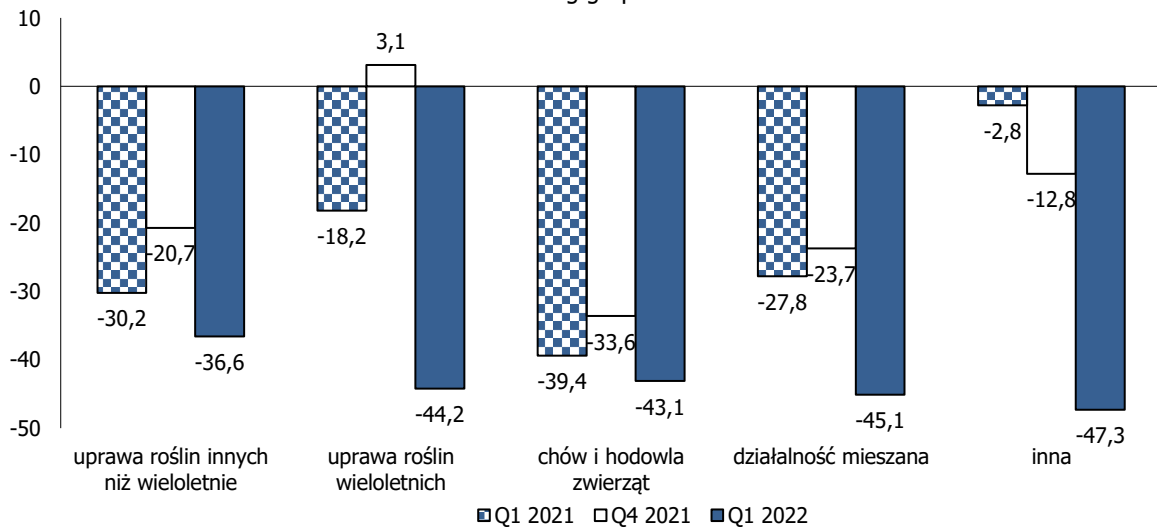
Zadłużenie wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

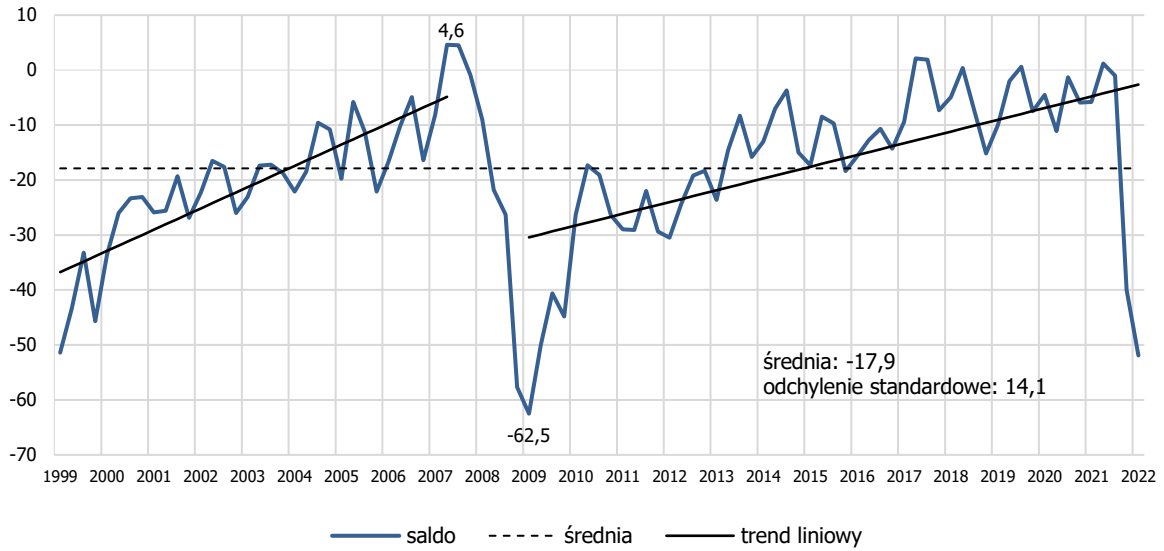
Zadłużenie wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

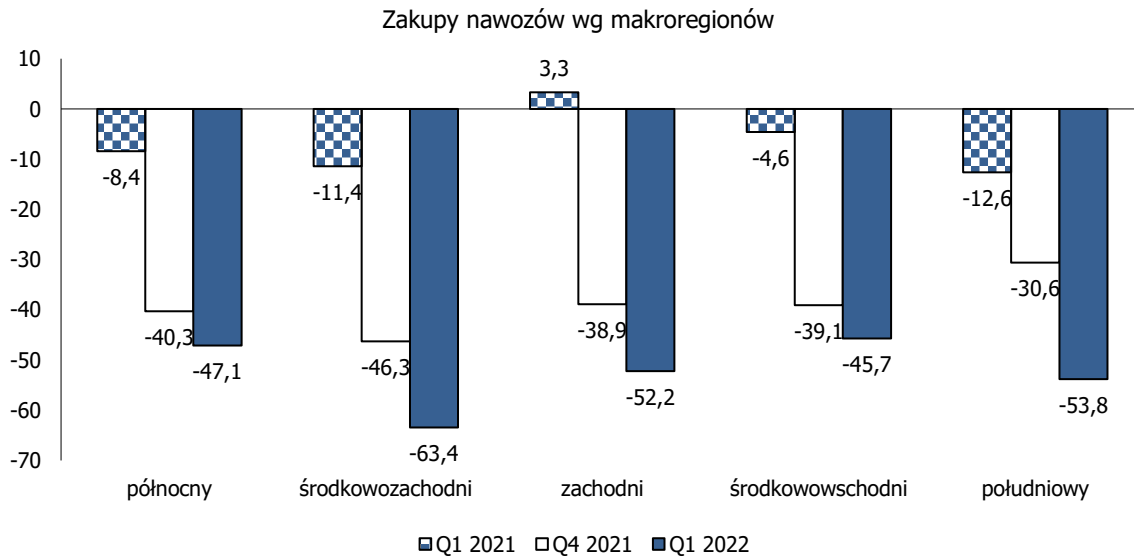
Zadłużenie wg grup PKD 2007

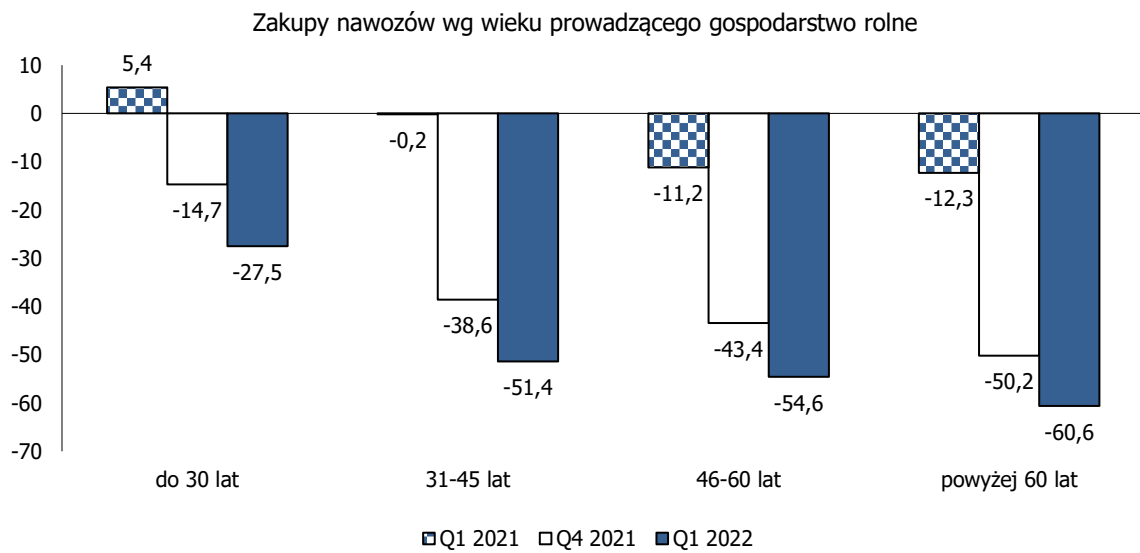
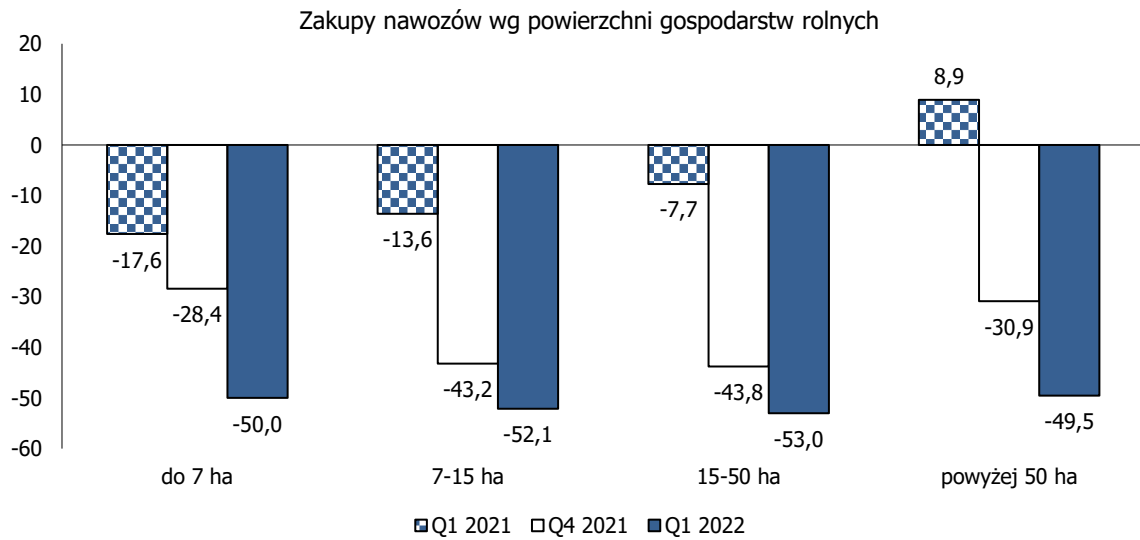

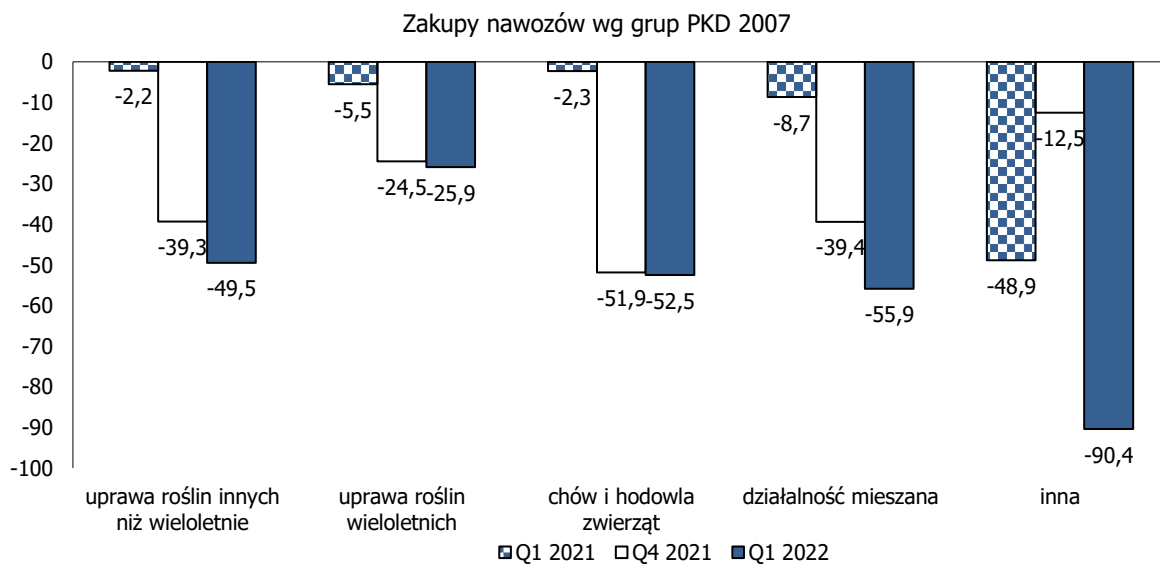
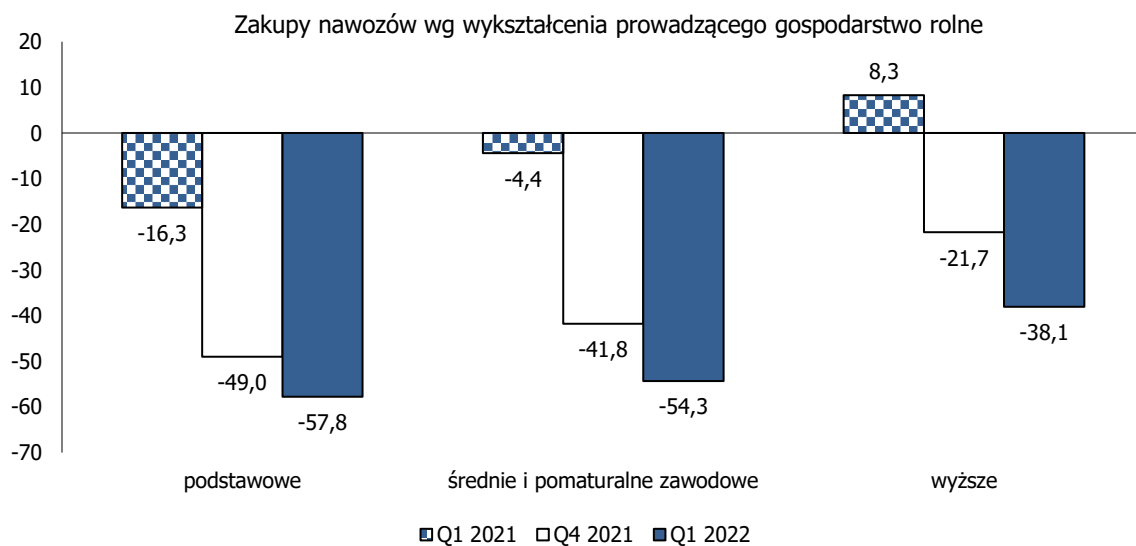
6. Zakupy nawozów mineralnych

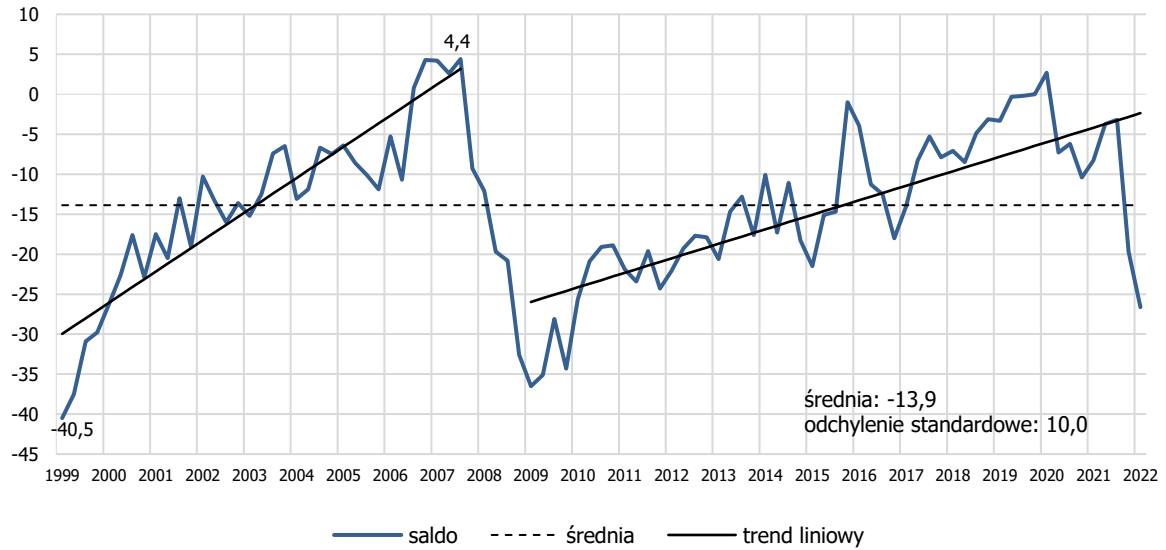
	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
1. wzrosły	14,5	15,0	18,6	20,0	13,6	11,9
2. nie zmieniły się	65,1	64,3	64,0	59,0	32,8	24,3
3. zmalały	20,4	20,8	17,4	21,0	53,6	63,8
4. nie dokonano	6,6	8,4	4,6	4,4	18,2	24,8
saldo (1.-3.)	-5,9	-5,8	1,2	-1,0	-40,0	-51,9

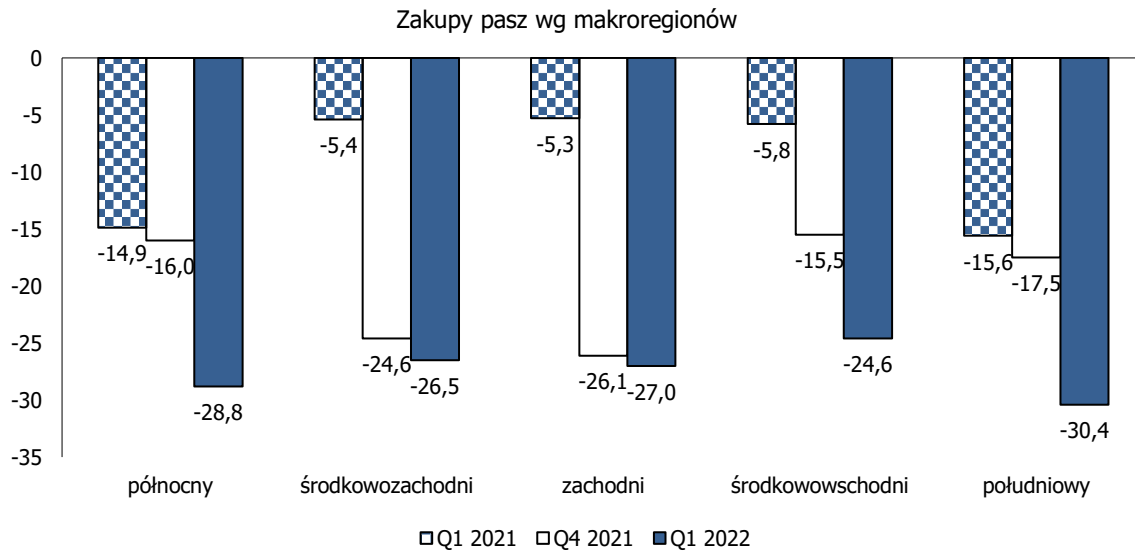

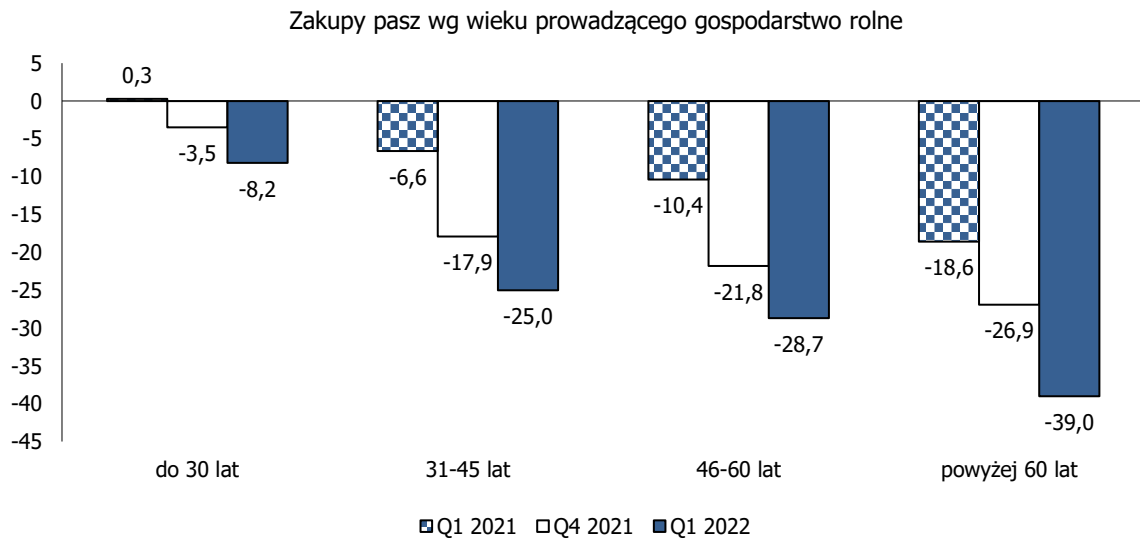
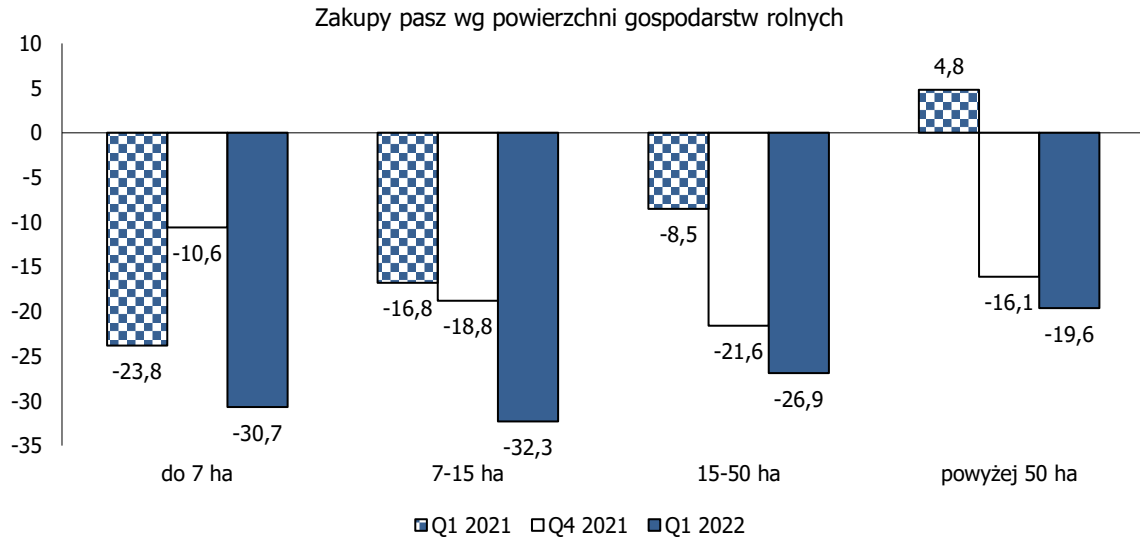

7. Zakupy pasz treściwych

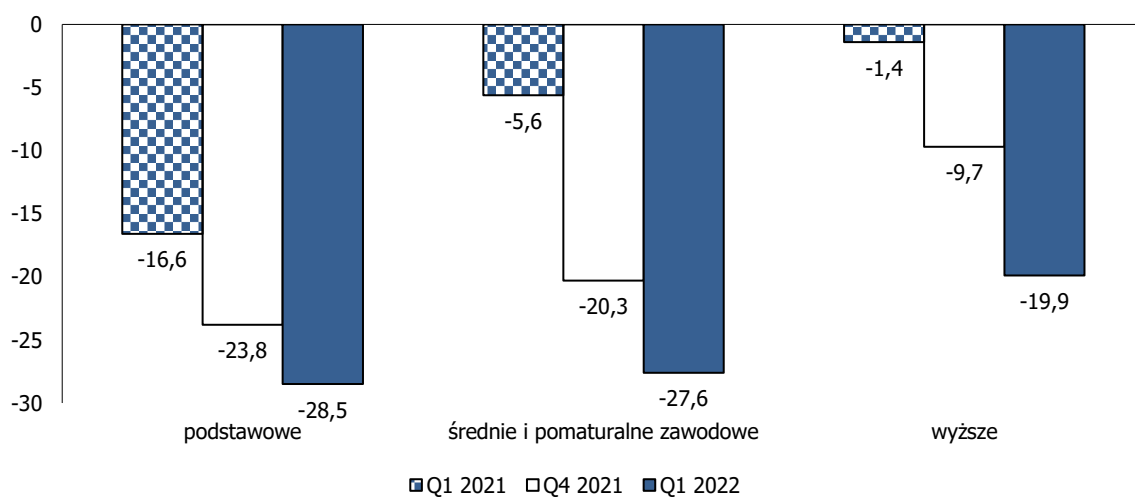

	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
1. wzrosły	13,7	14,0	14,7	17,2	11,1	9,6
2. nie zmieniły się	62,2	63,7	66,9	62,4	58,0	54,2
3. zmalały	24,1	22,3	18,4	20,4	30,8	36,2
4. nie dokonano	37,1	40,5	41,2	42,3	44,8	47,4
saldo (1.-3.)	-10,4	-8,3	-3,7	-3,2	-19,7	-26,6

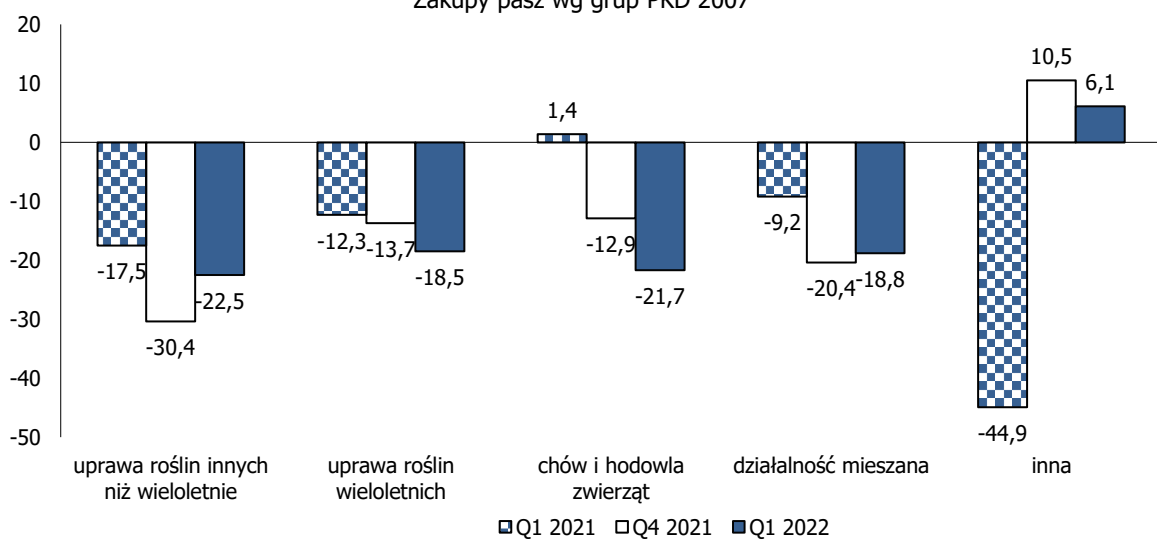

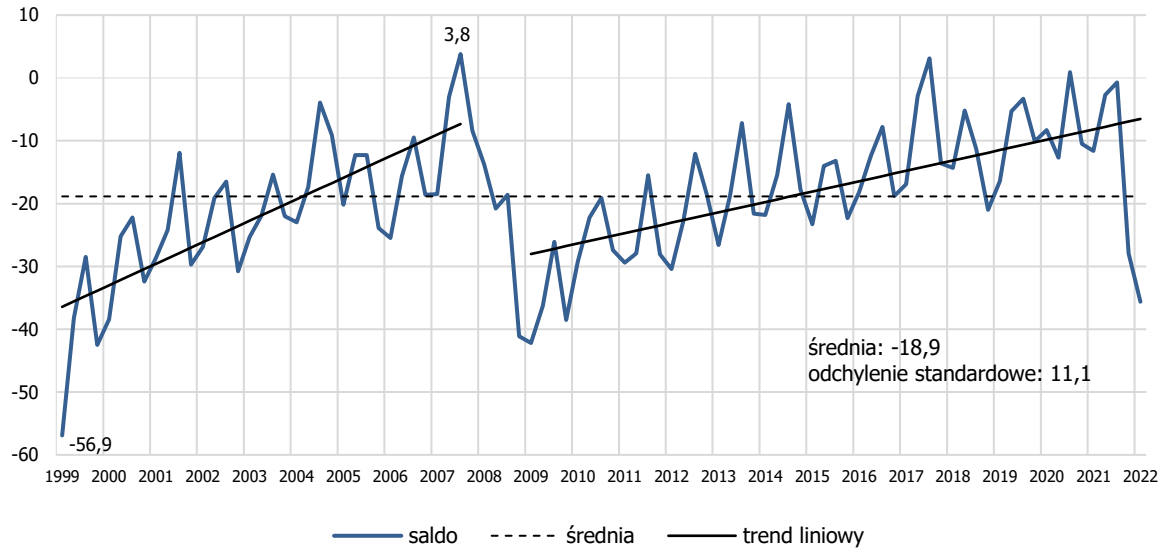
Zakupy pasz wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

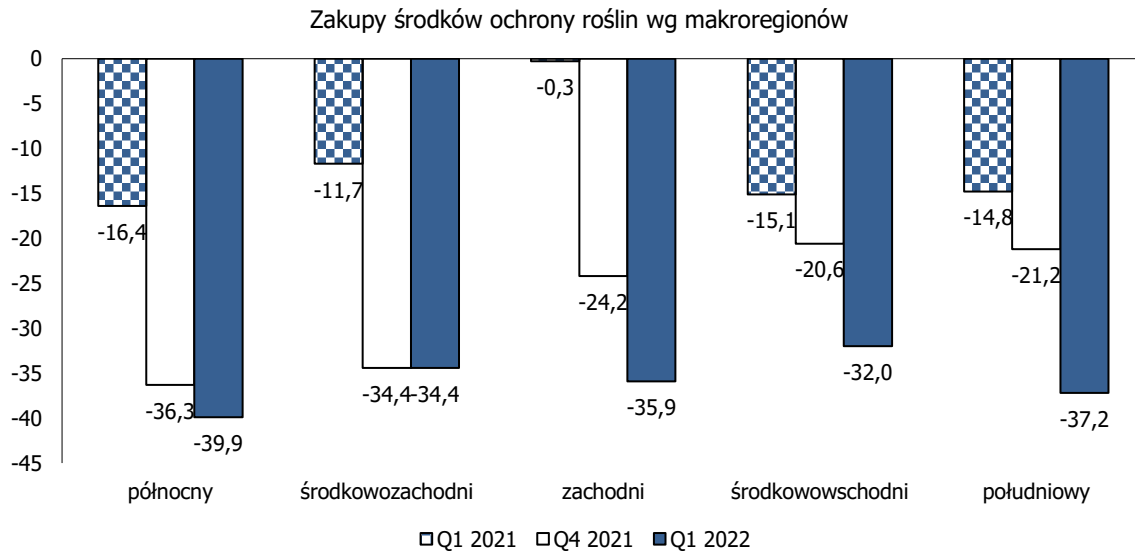
Zakupy pasz wg grup PKD 2007

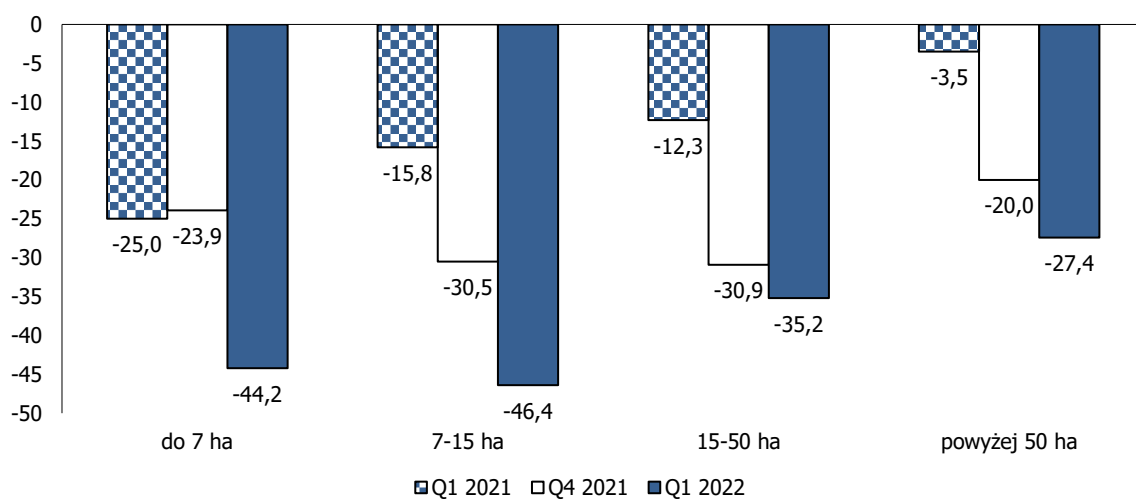
8. Zakupy środków ochrony roślin

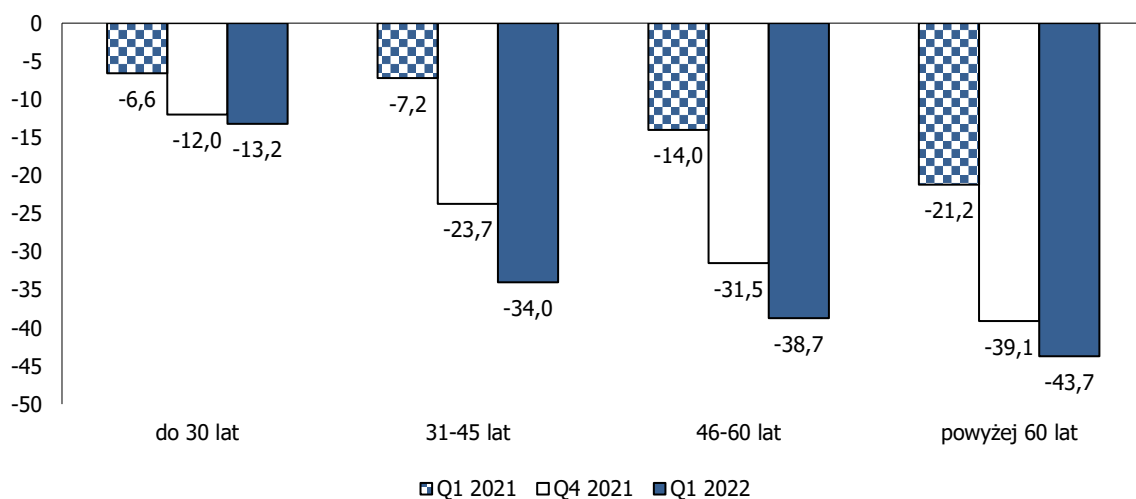
	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
1. wzrosły	12,5	12,2	15,4	20,2	11,3	10,8
2. nie zmieniły się	64,5	64,0	66,6	58,9	49,6	42,8
3. zmalały	23,0	23,8	18,1	20,9	39,2	46,4
4. nie dokonano	9,4	12,4	6,6	4,6	17,2	22,6
saldo (1.-3.)	-10,5	-11,6	-2,7	-0,7	-27,9	-35,6

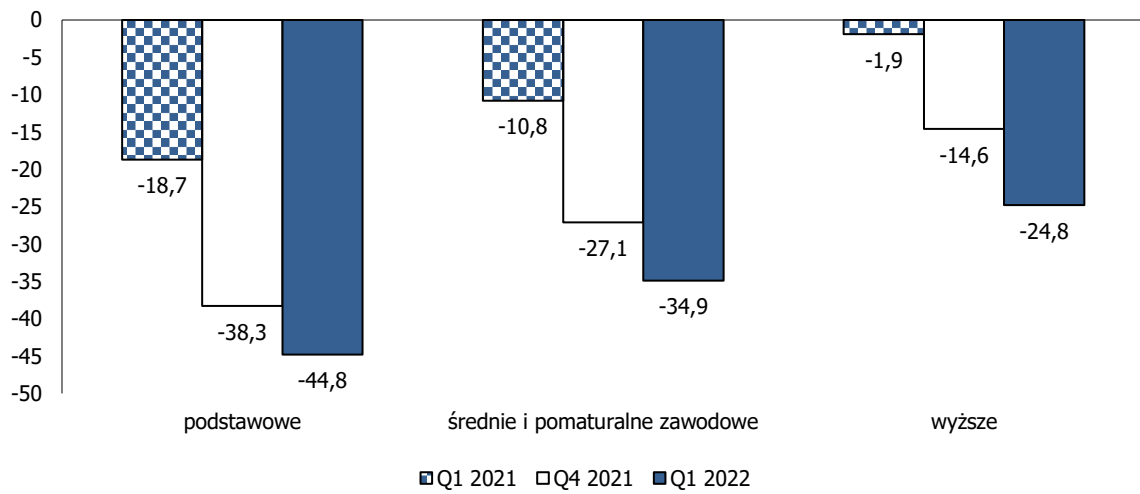
Zakupy środków ochrony roślin wg powierzchni gospodarstw rolnych

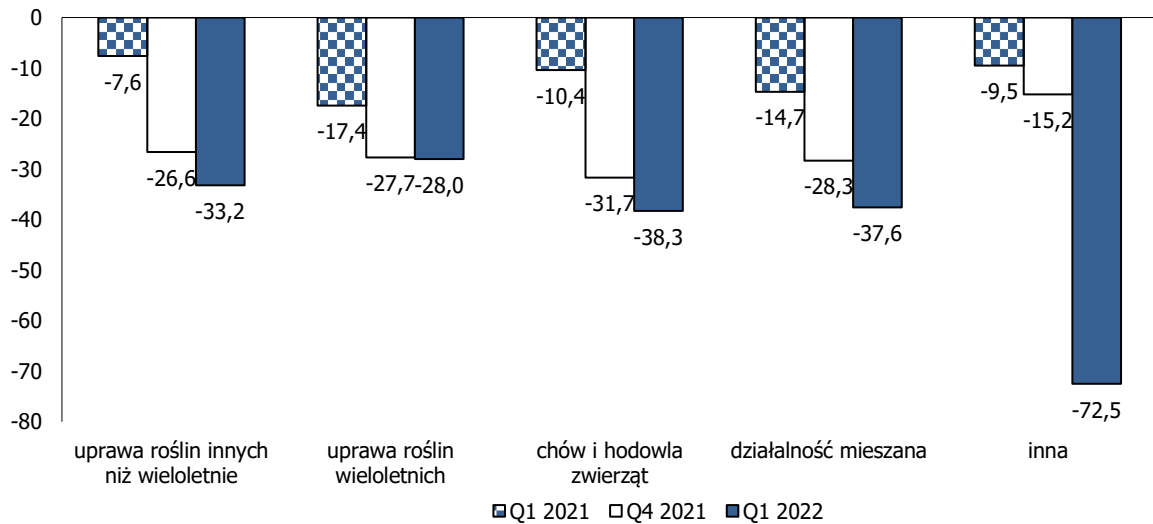
Zakupy środków ochrony roślin wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

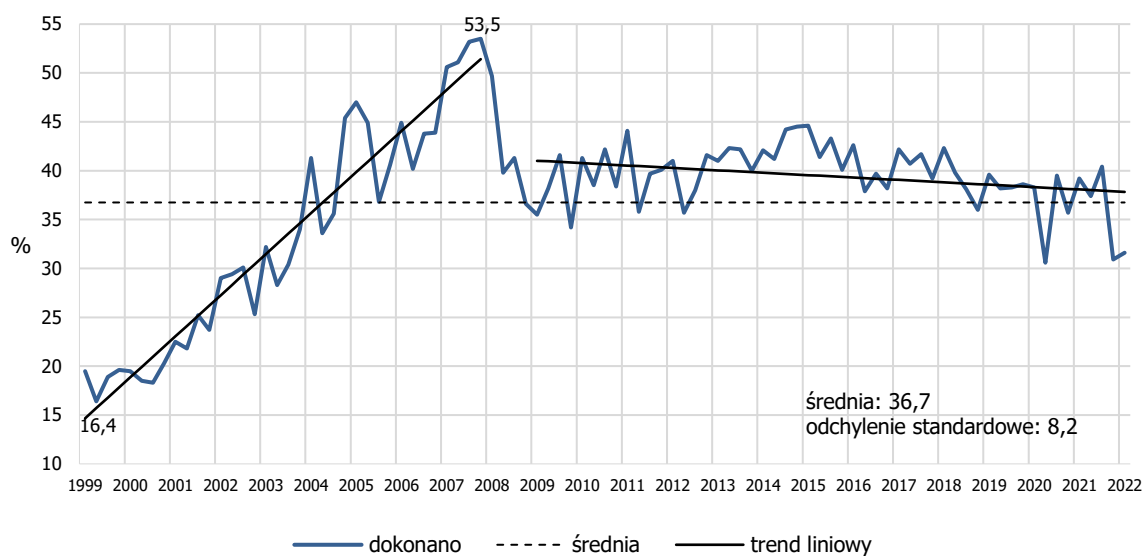
Zakupy środków ochrony roślin wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

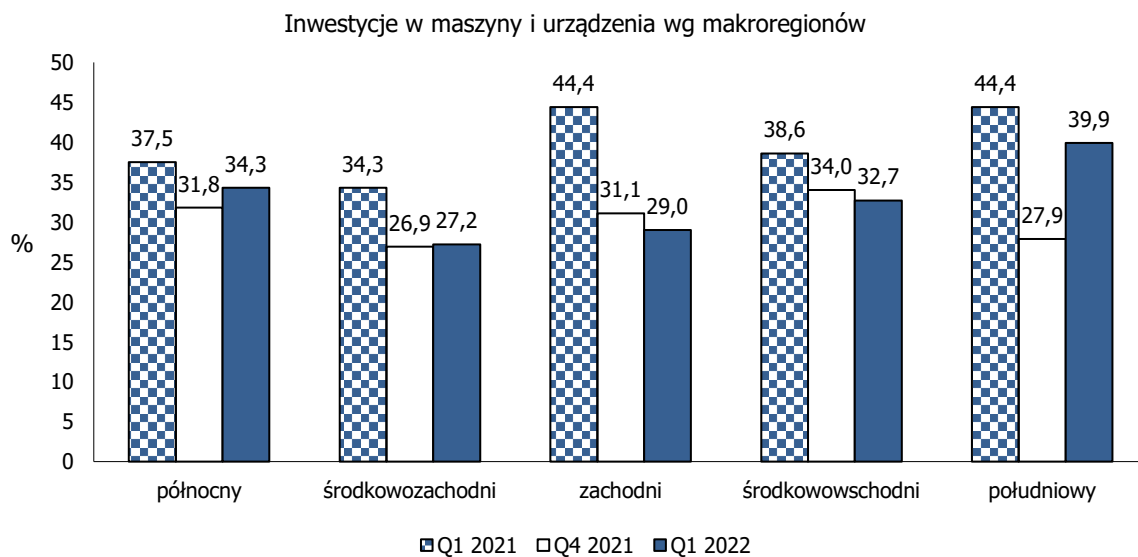
Zakupy środków ochrony roślin wg grup PKD 2007

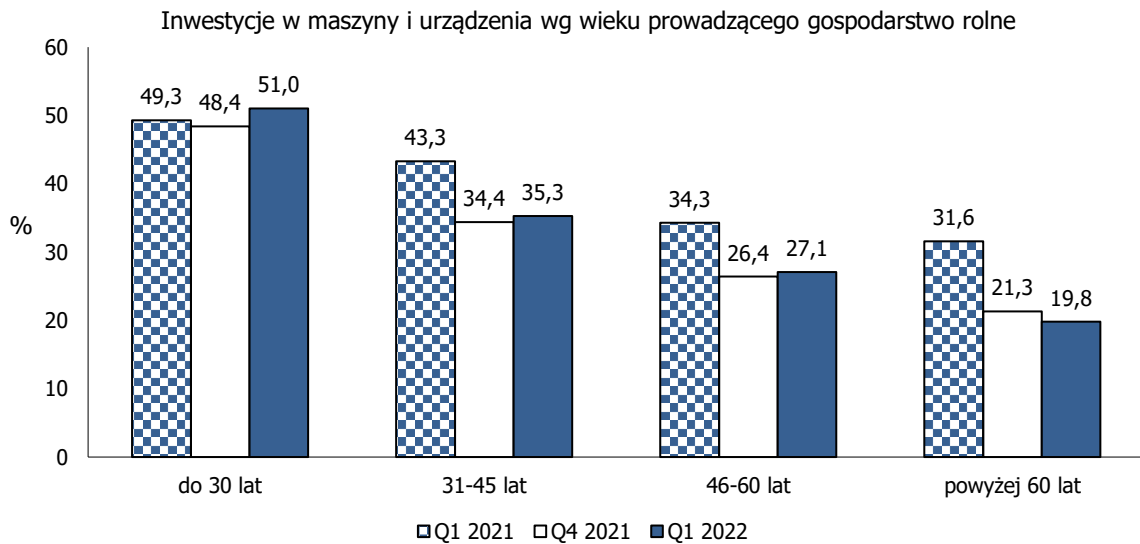
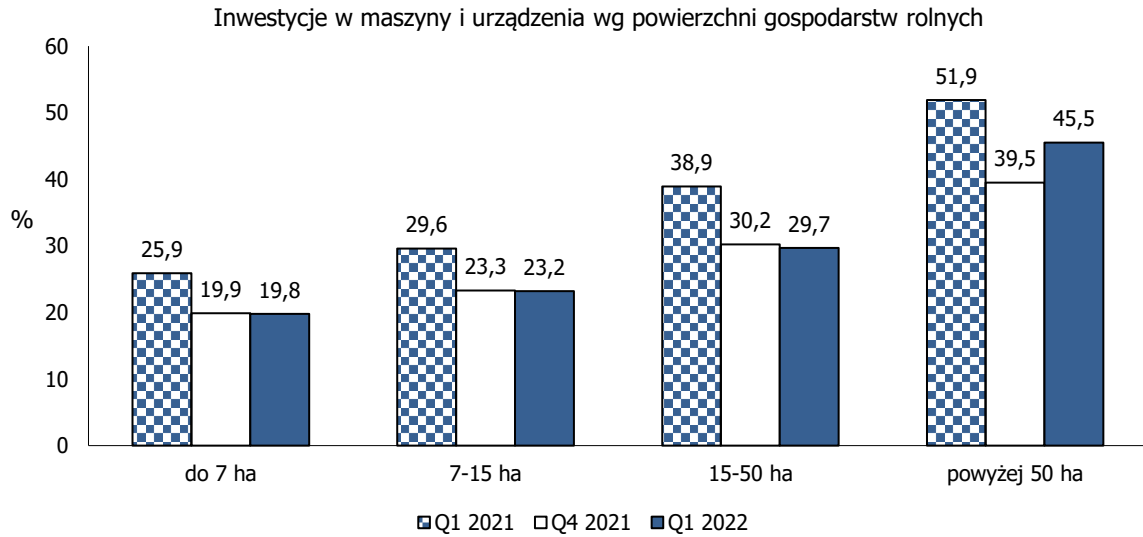

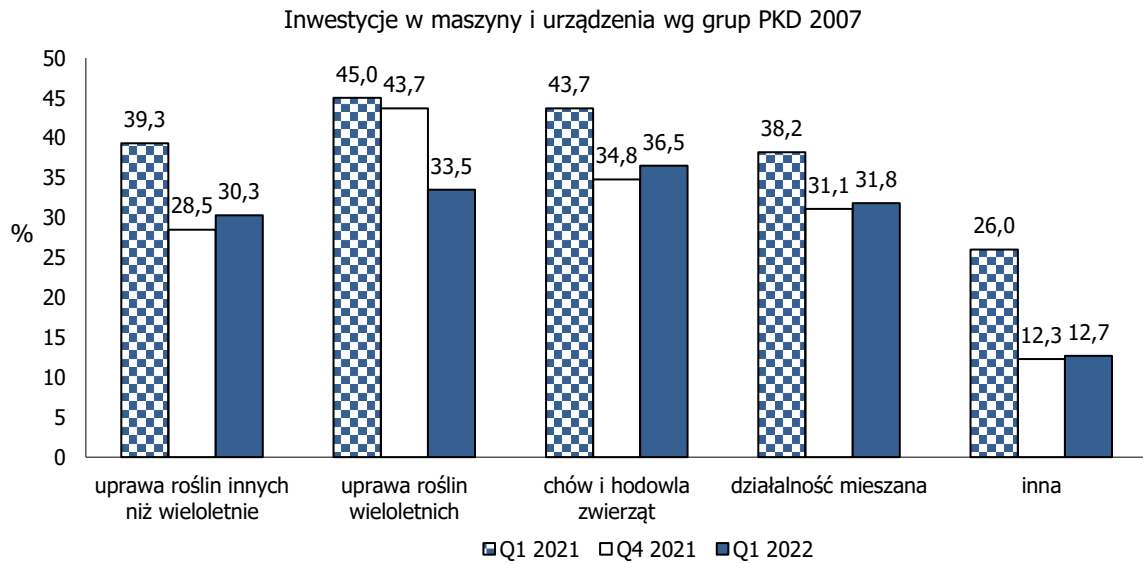
9. Inwestycje w maszyny i urządzenia

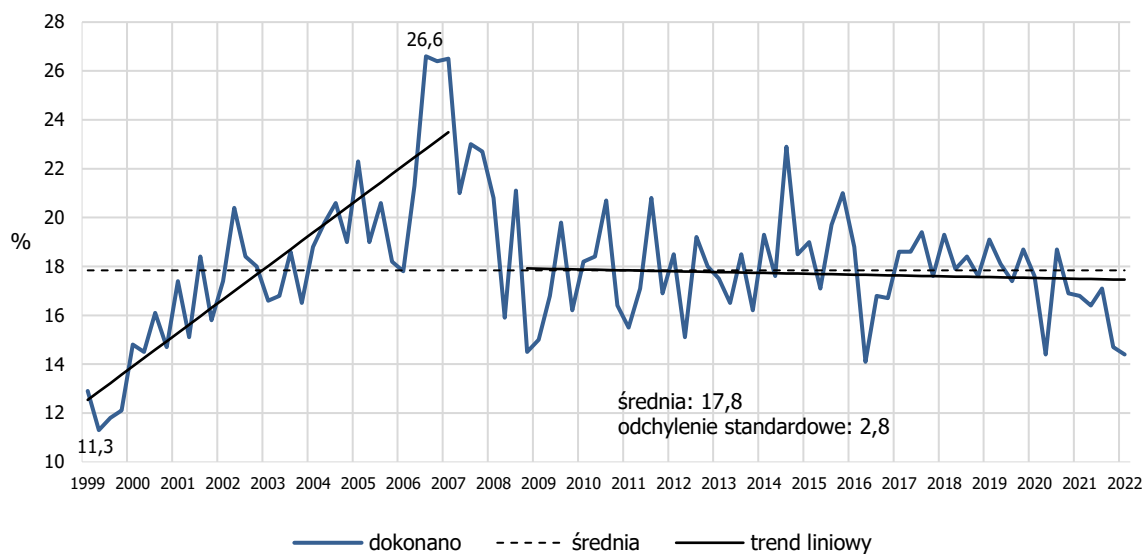
w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
dokonano	35,7	39,2	37,4	40,4	30,9	31,6
nie dokonano	64,3	60,8	62,6	59,6	69,1	68,4

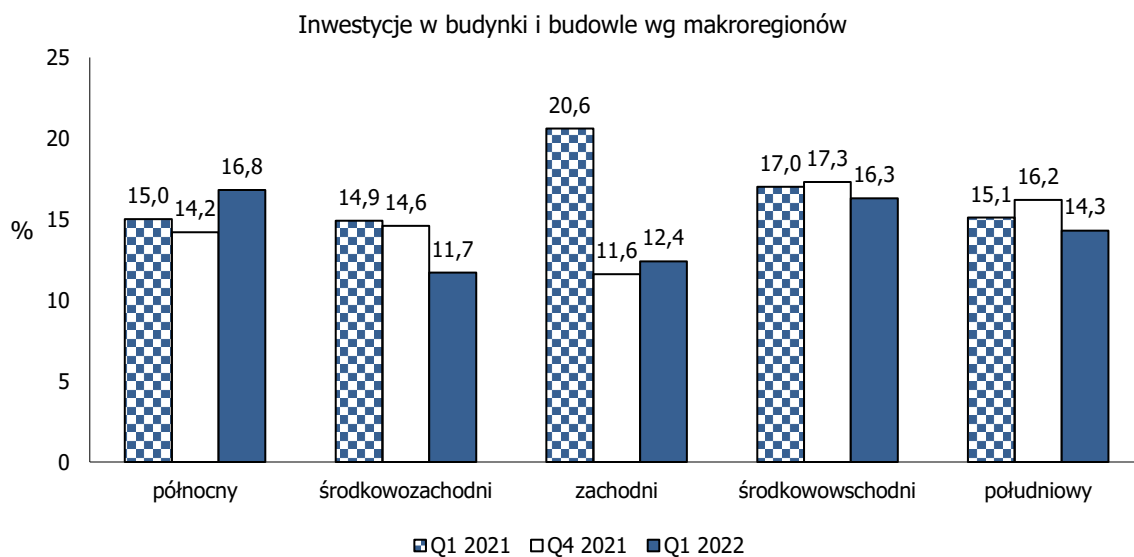

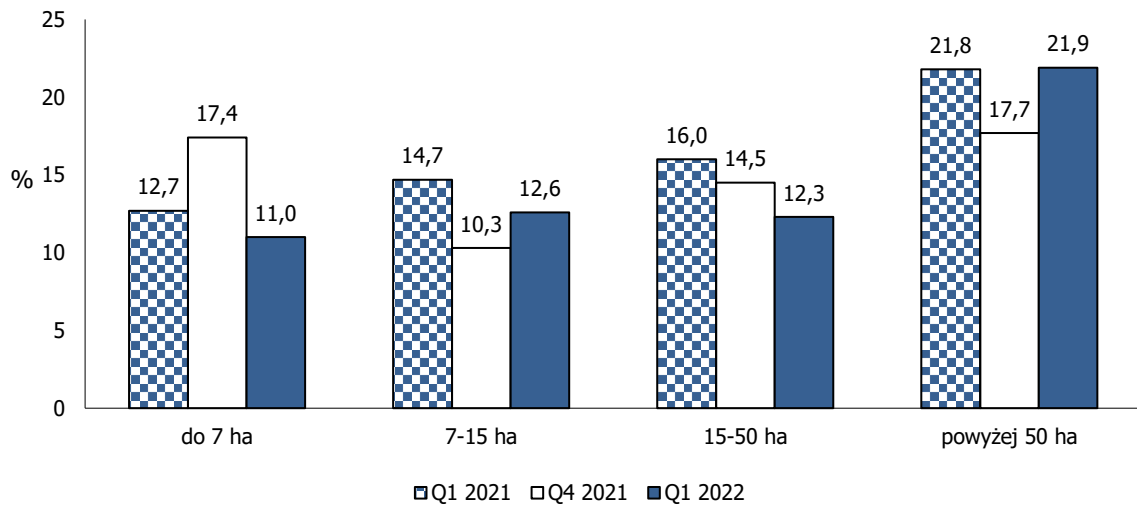
10. Inwestycje w budynki i budowlę

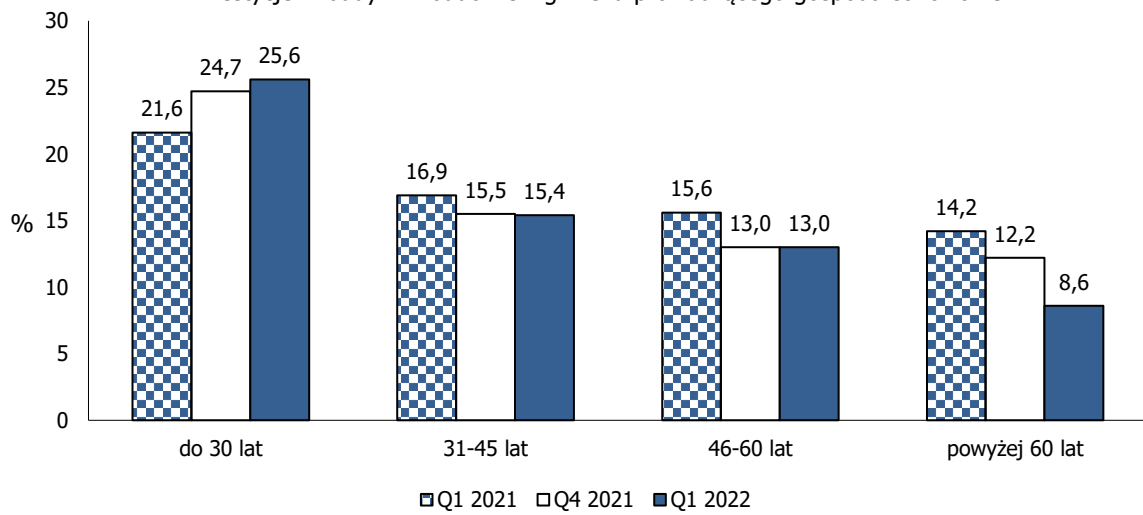
w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
dokonano	16,9	16,8	16,4	17,1	14,7	14,4
nie dokonano	83,1	83,2	83,6	82,9	85,3	85,6

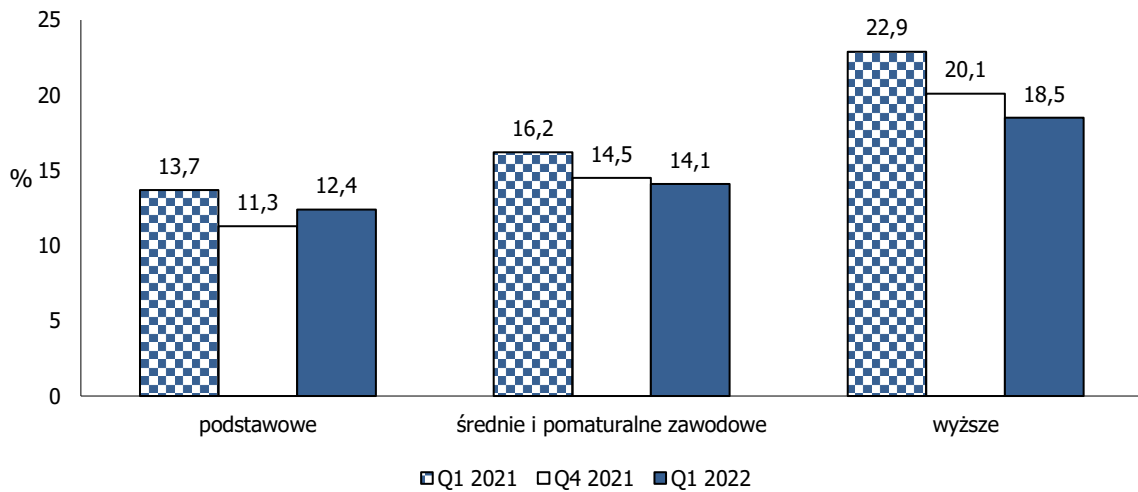
Inwestycje w budynki i budowle wg powierzchni gospodarstw rolnych

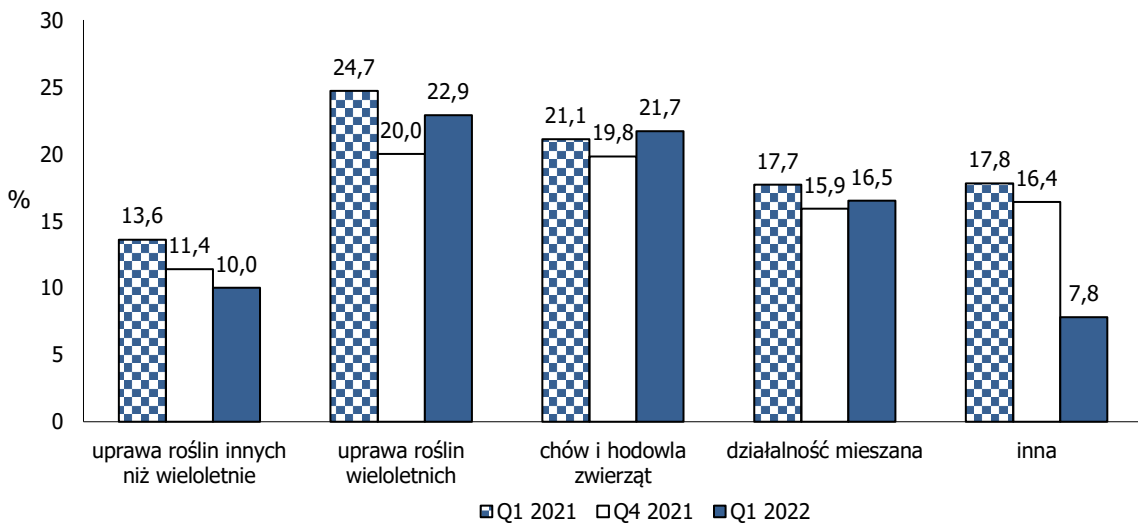
Inwestycje w budynki i budowle wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

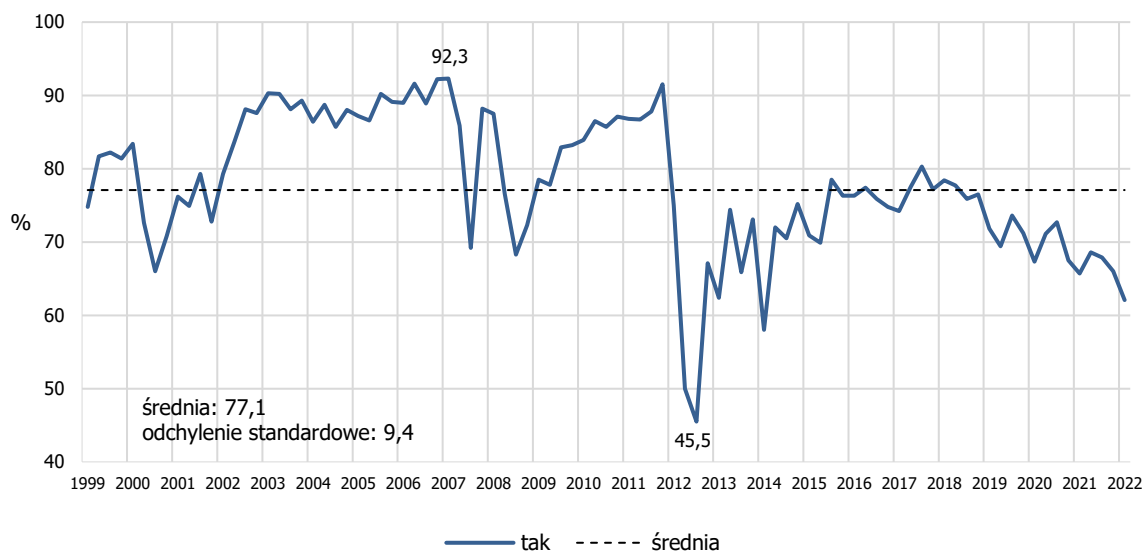
Inwestycje w budynki i budowle wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

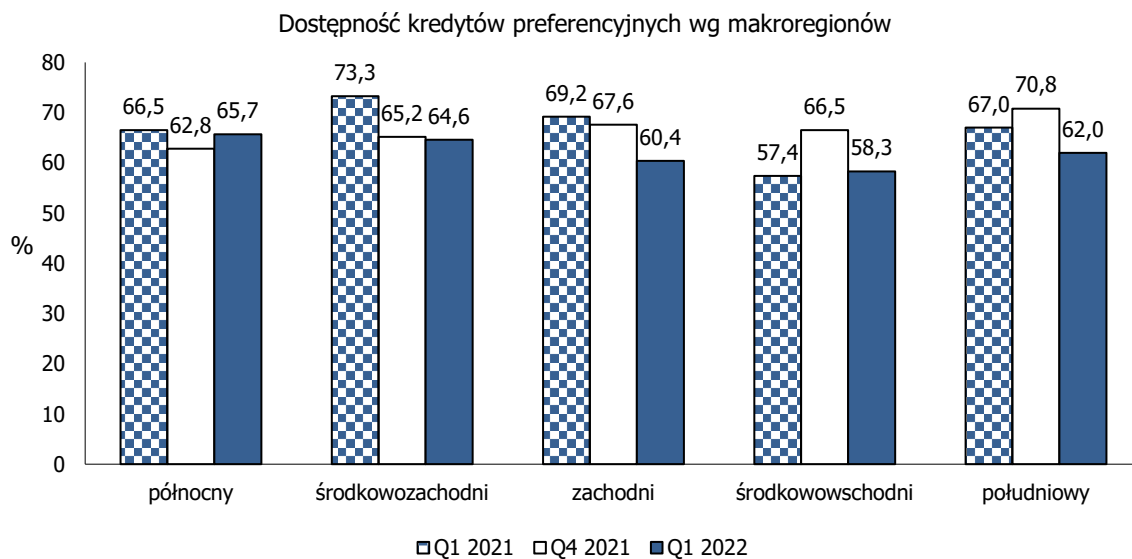
Inwestycje w budynki i budowle wg grup PKD 2007

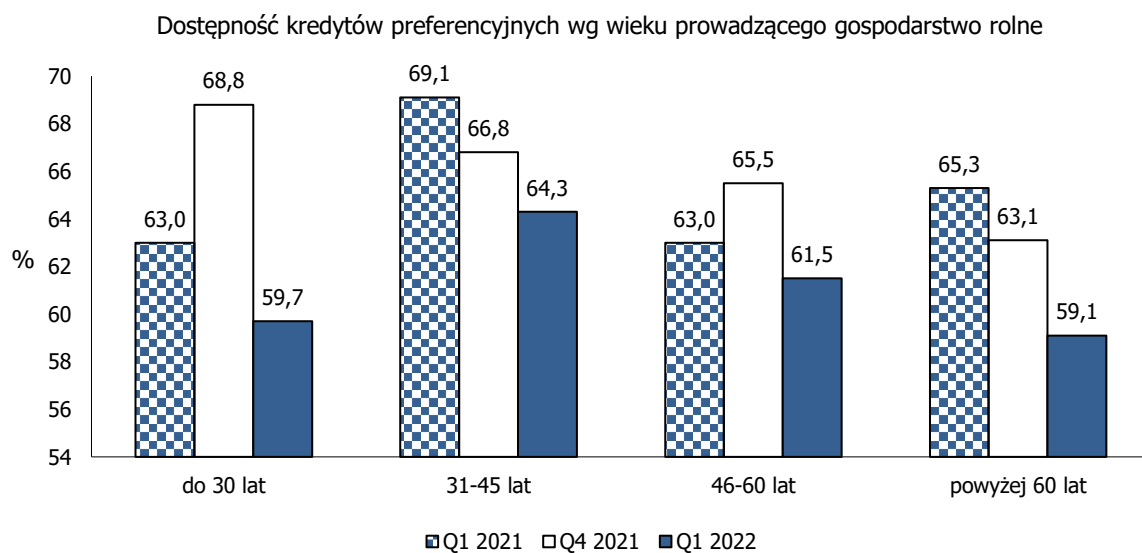
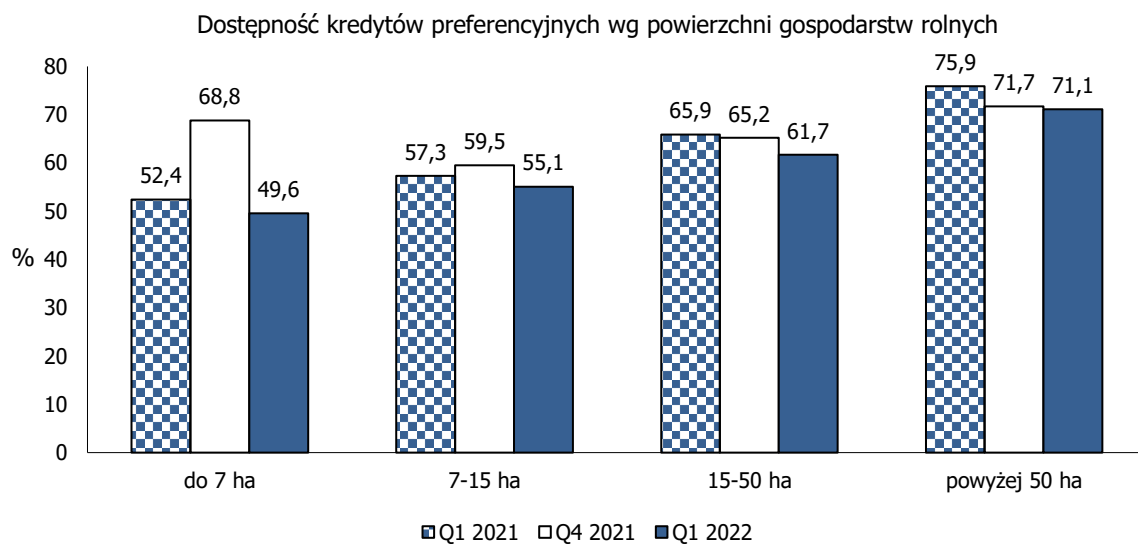

11. Dostępność kredytów preferencyjnych

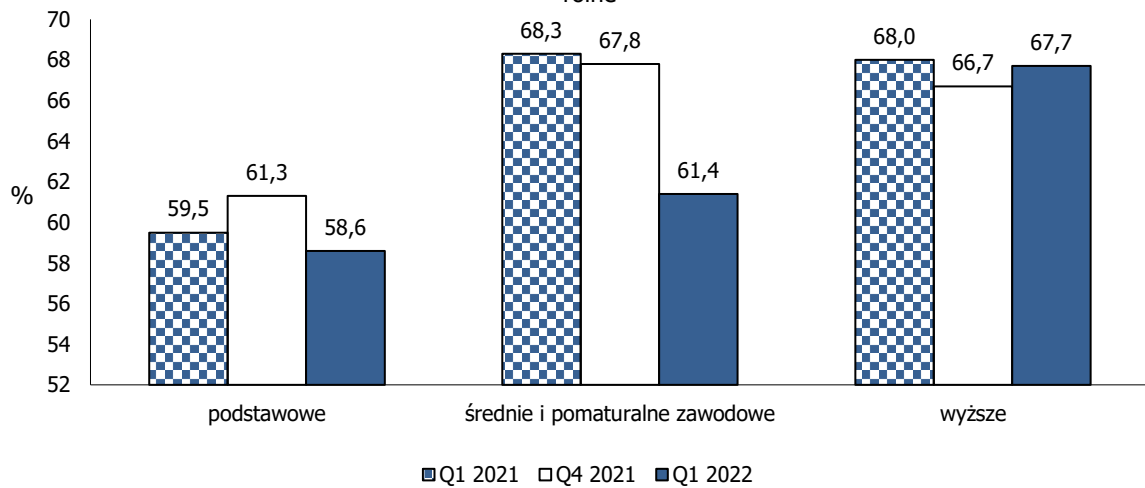

w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
tak	67,5	65,7	68,6	67,9	66,0	62,1
nie	32,5	34,3	31,4	32,1	34,0	37,9

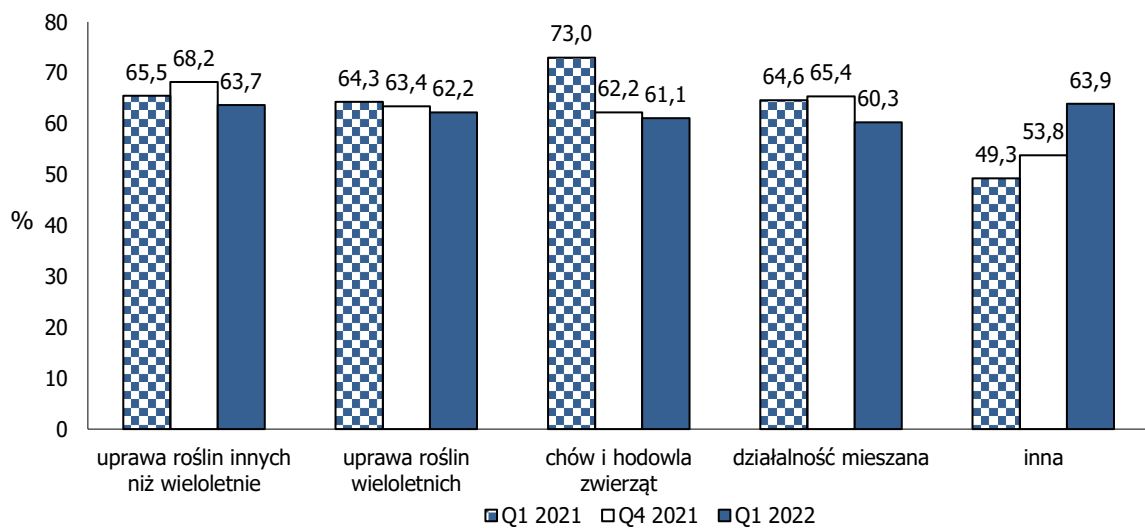

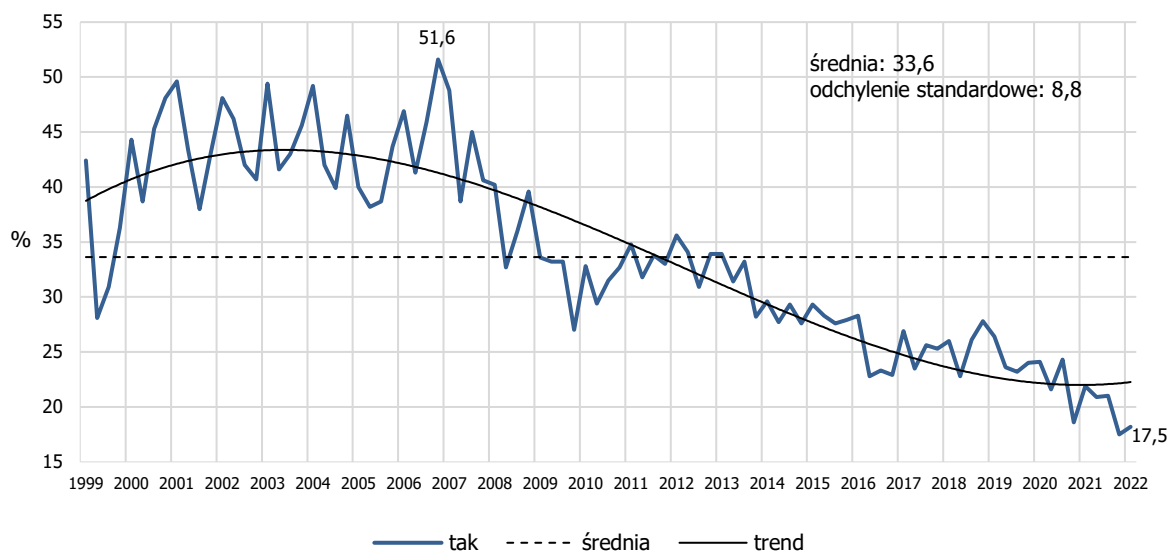
Dostępność kredytów preferencyjnych wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

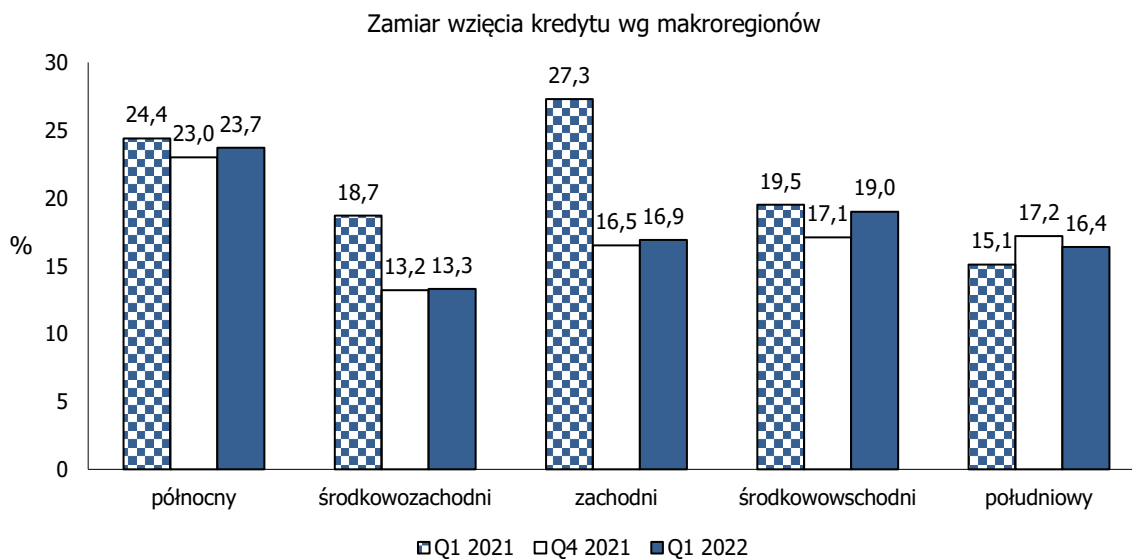
Dostępność kredytów preferencyjnych wg grup PKD 2007

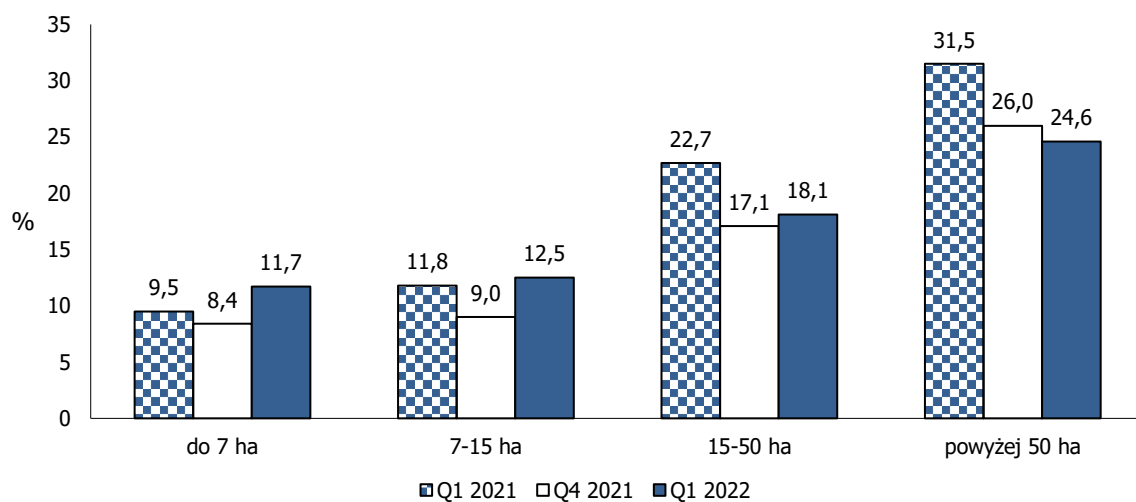
12. Zamiar wzięcia kredytu

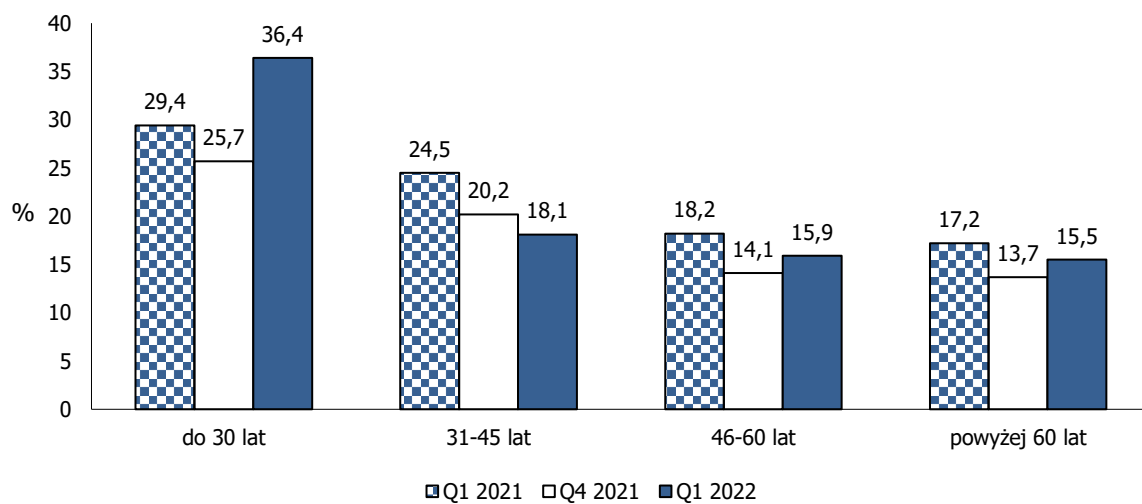
w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
tak	18,6	21,9	20,9	21,0	17,5	18,2
nie	81,4	78,1	79,1	79,0	82,5	81,8

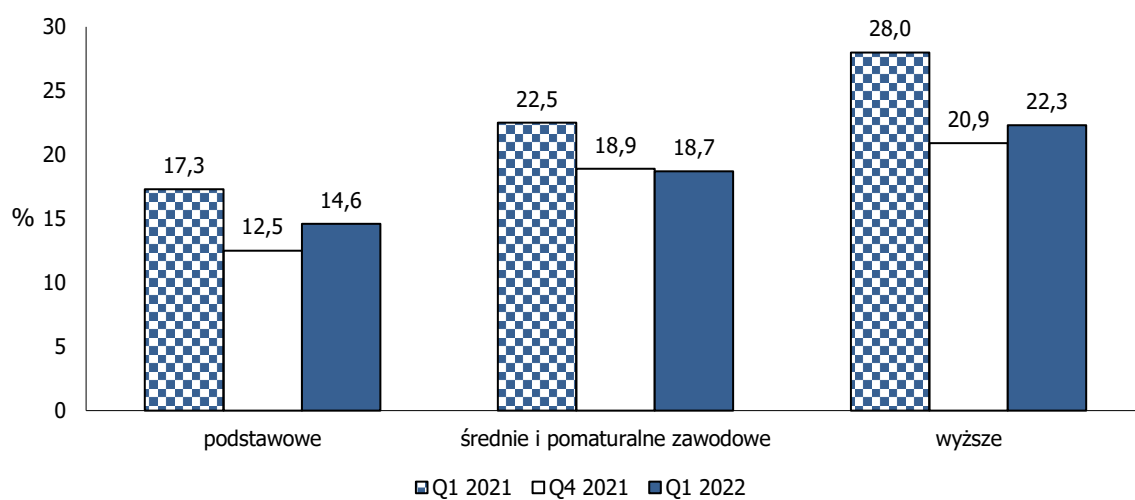
Zamiar wzięcia kredytu wg powierzchni gospodarstw rolnych

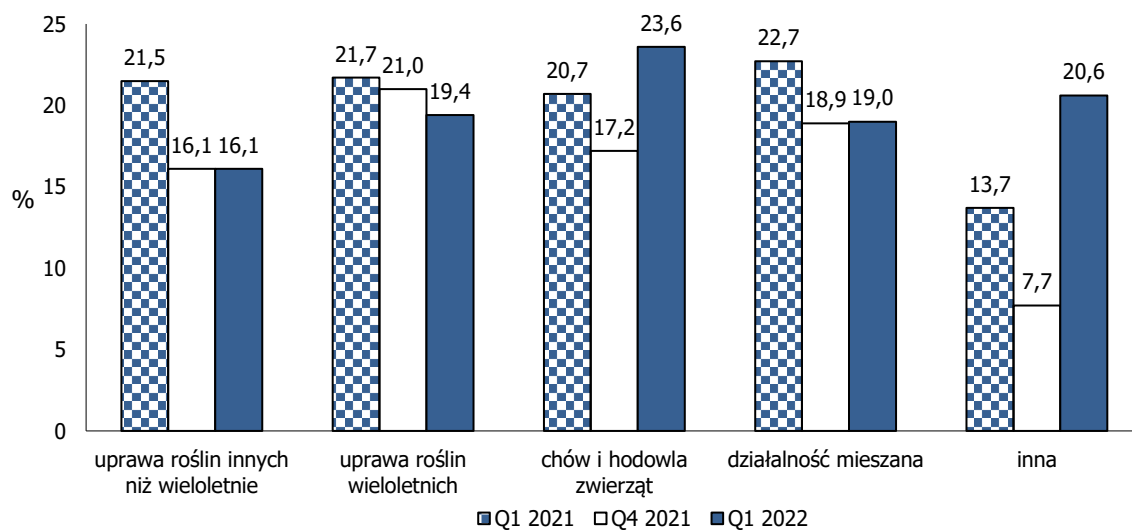
Zamiar wzięcia kredytu wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

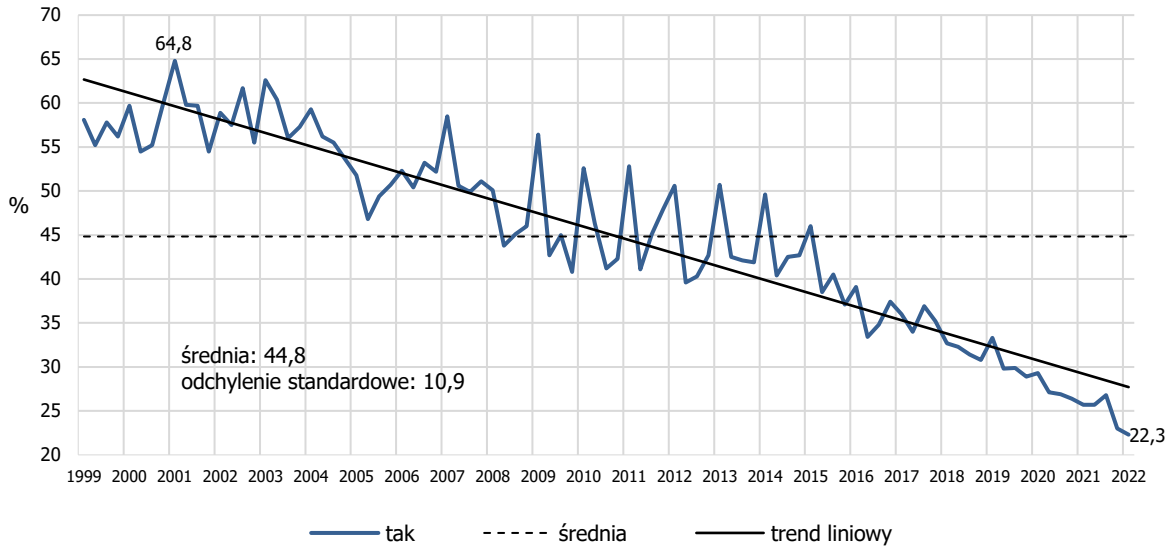
Zamiar wzięcia kredytu wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

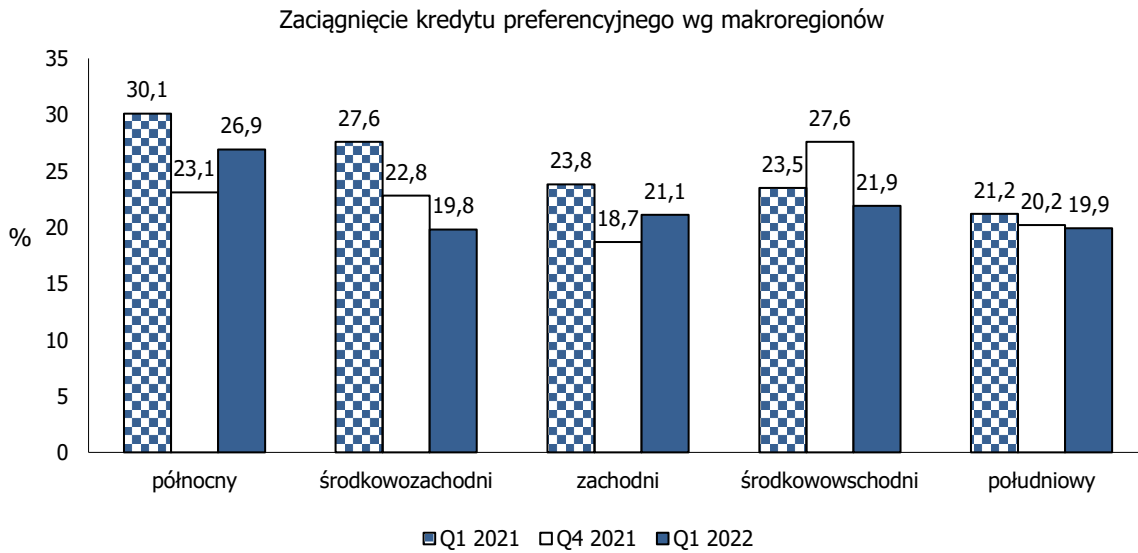
Zamiar wzięcia kredytu wg grup PKD 2007

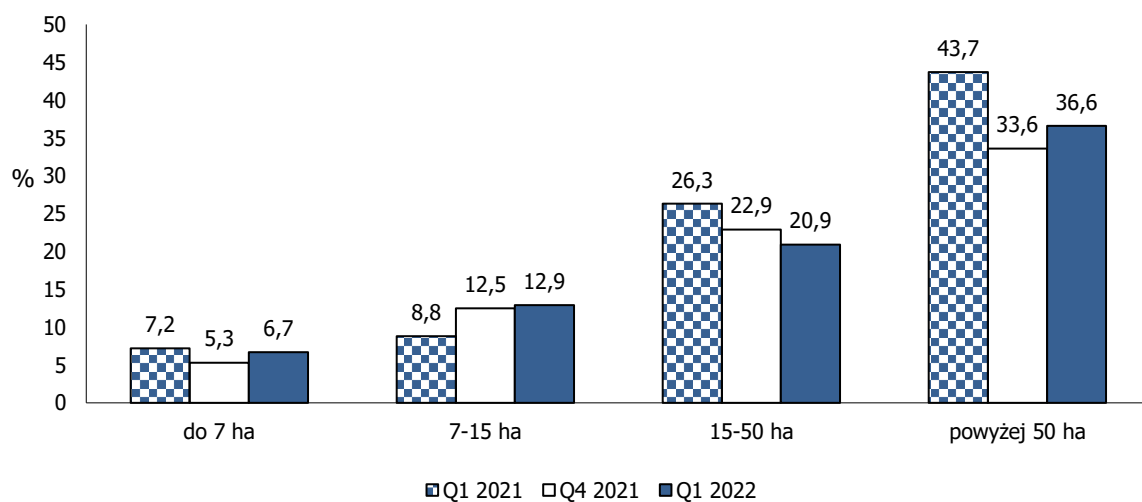
13. Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego

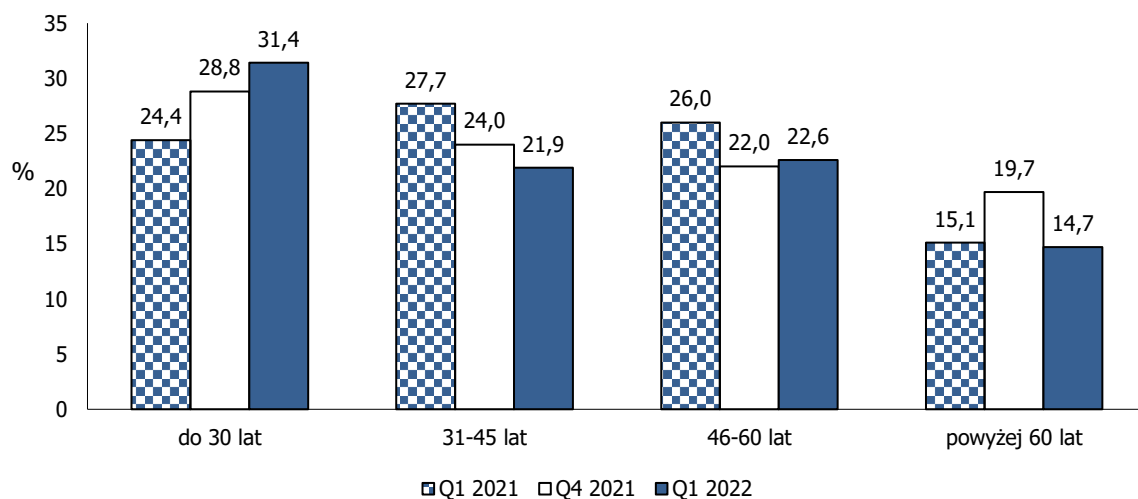
w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
tak	26,4	25,7	25,7	26,8	23,0	22,3
nie	73,6	74,3	74,3	73,2	77,0	77,7

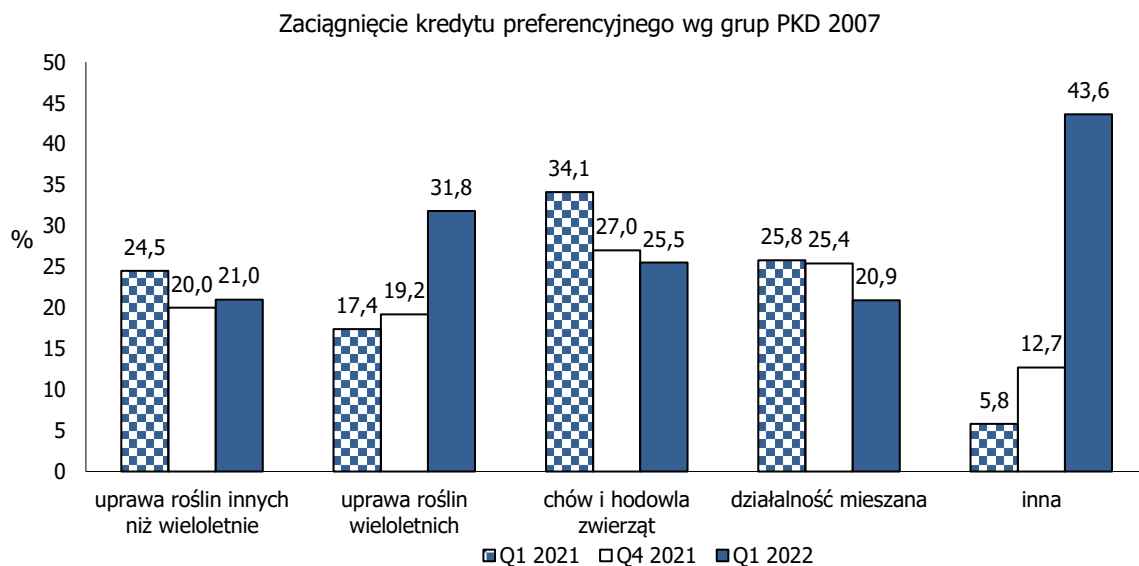
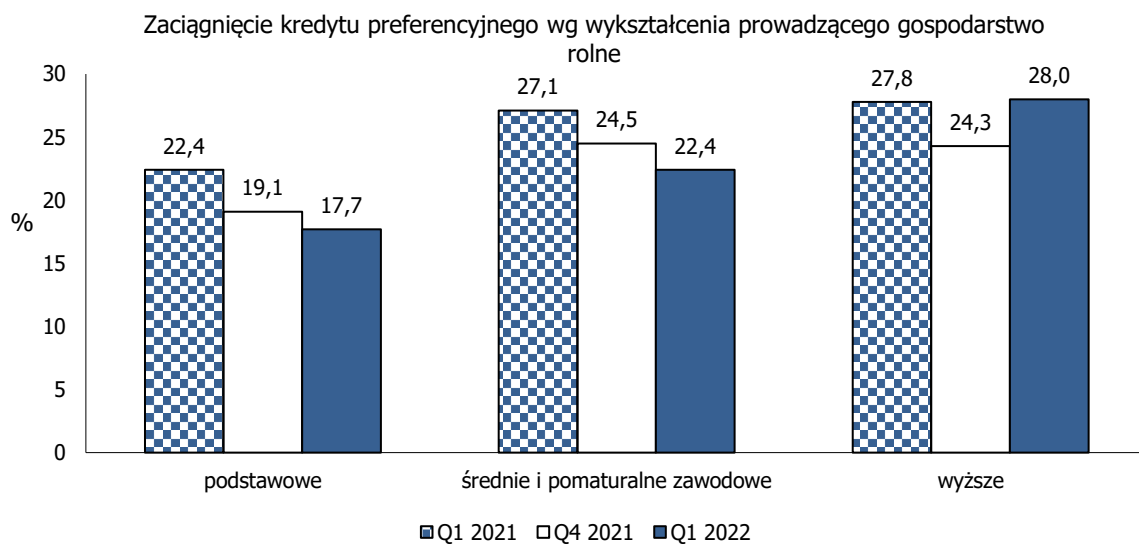

Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg powierzchni gospodarstw rolnych

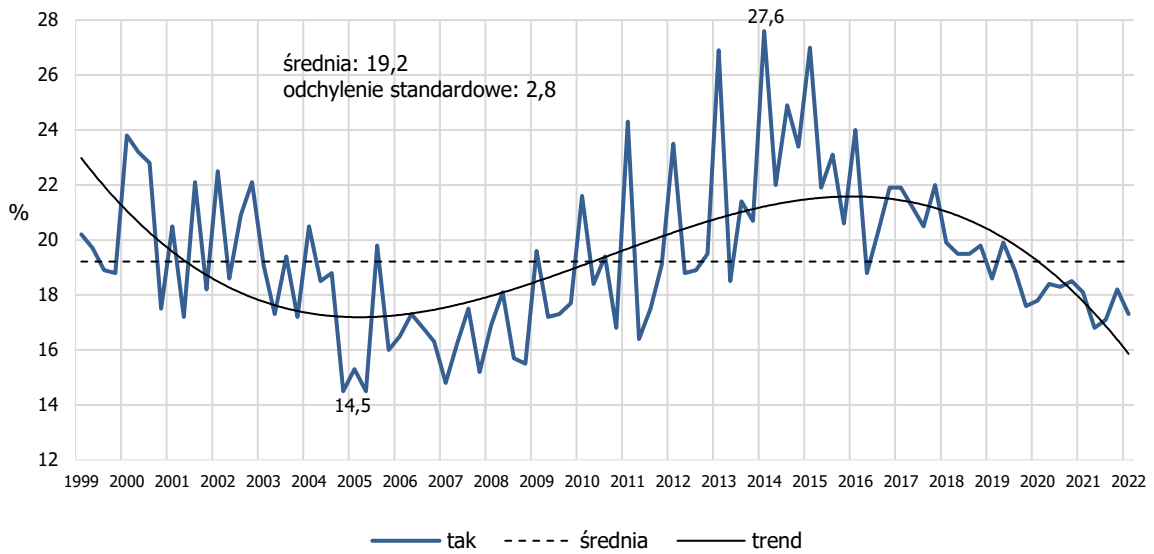

Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

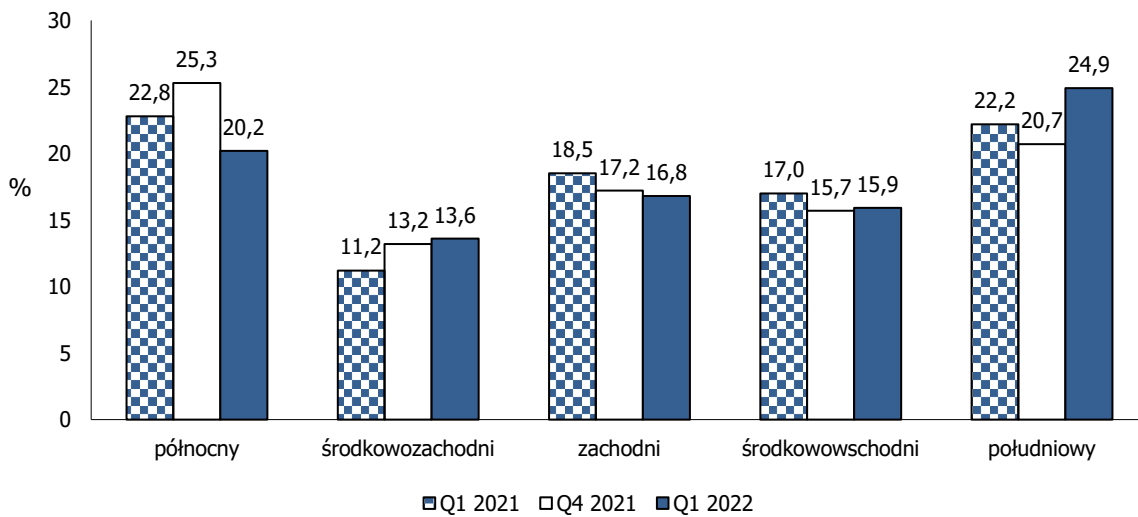

14. Zaciągnięcie kredytu rynkowego

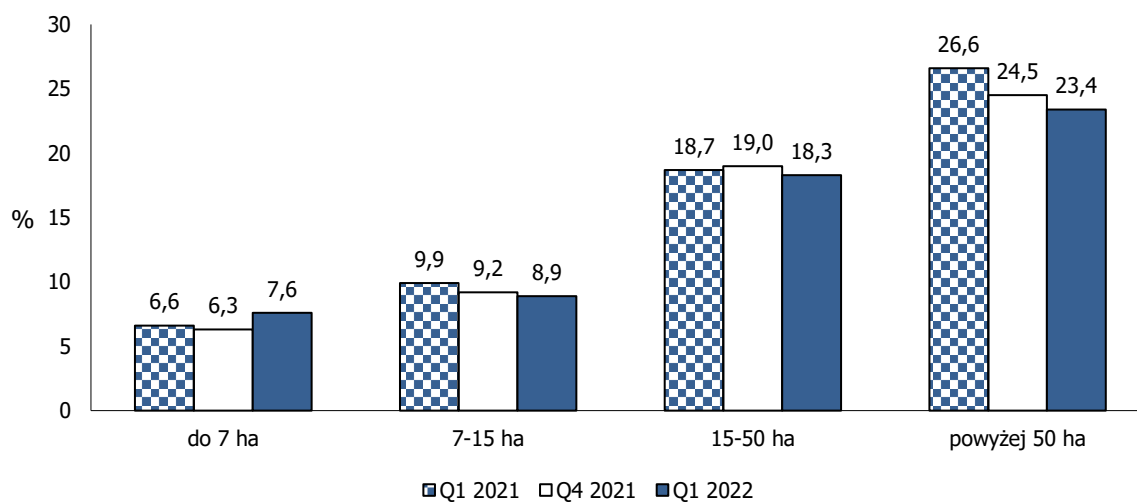

w %	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
tak	18,5	18,1	16,8	17,1	18,2	17,3
nie	81,5	81,9	83,2	82,9	81,8	82,7

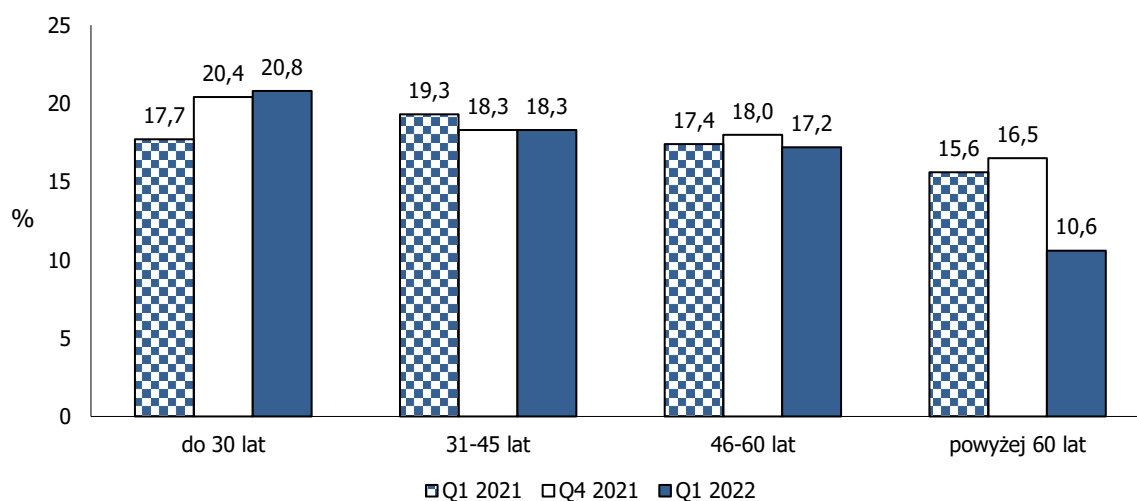
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg makroregionów

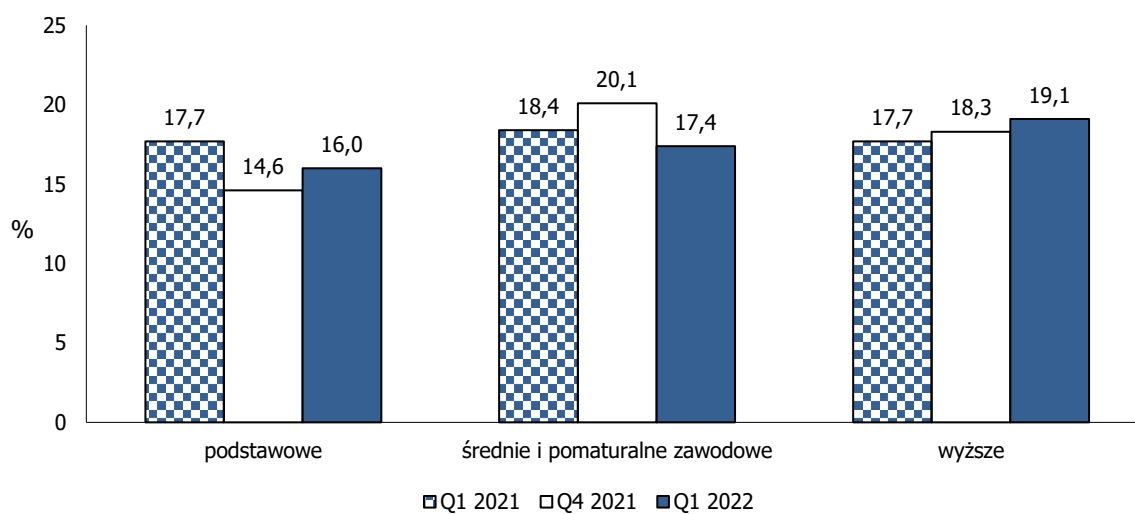
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg powierzchni gospodarstw rolnych

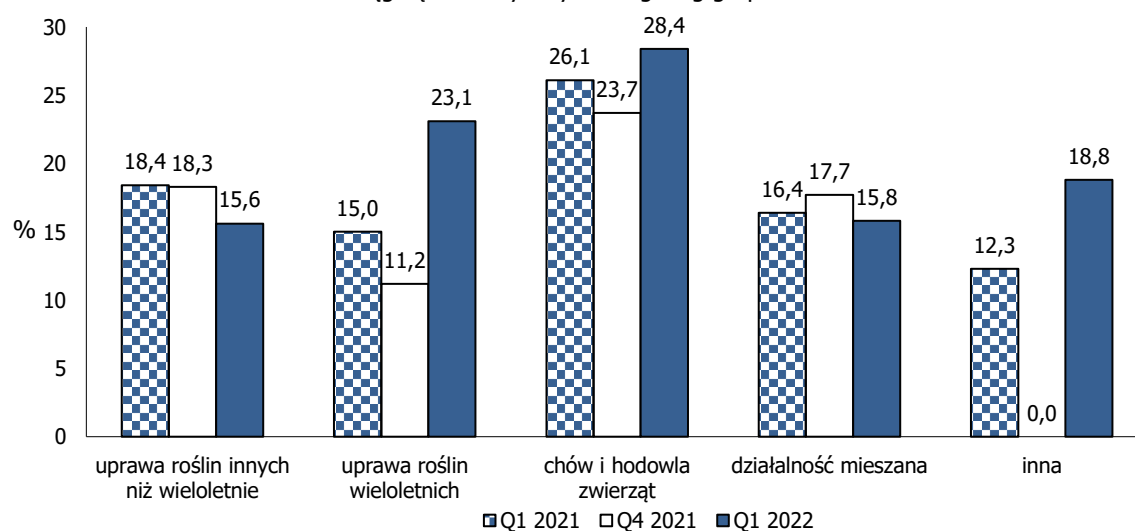
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

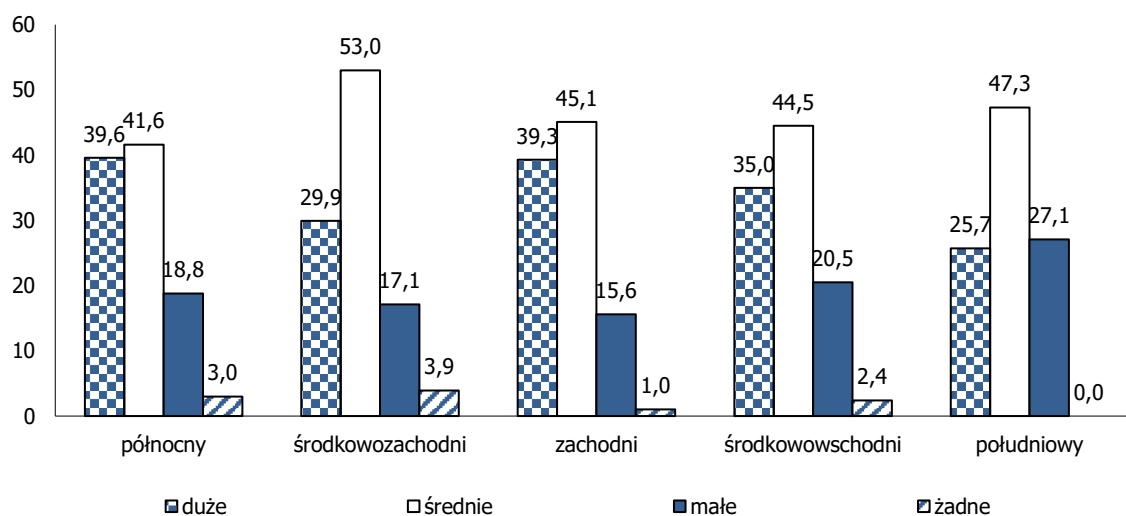
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg grup PKD 2007

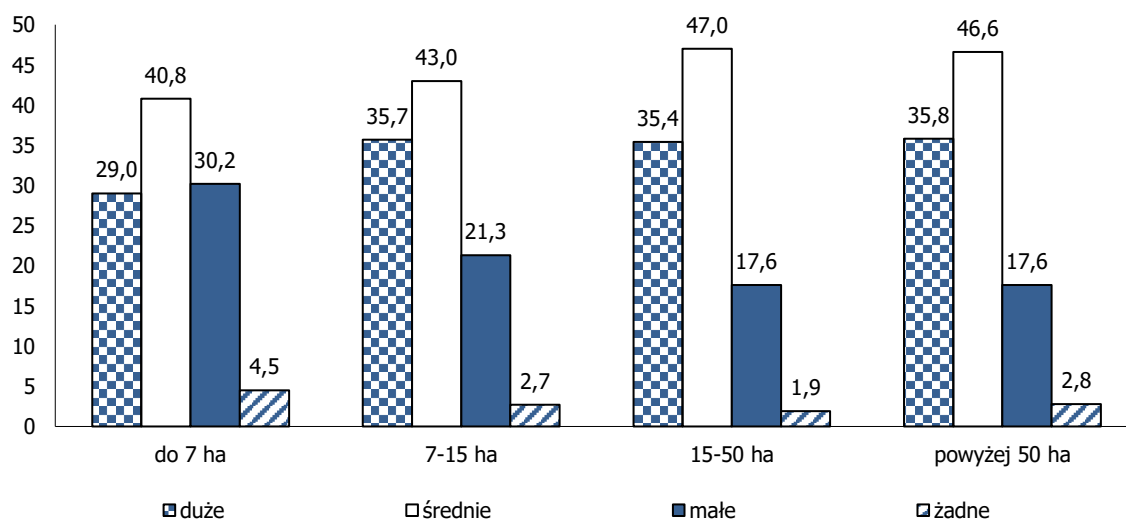
15. Znaczenie dopłat UE względem uzyskanych przychodów

	Q1 2017	Q1 2018	Q1 2019	Q1 2020	Q1 2021	Q1 2022
1. duże	42,2	43,1	41,3	42,8	41,3	35,3
2. średnie	44,5	44,8	45,3	44,8	45,7	45,9
3. małe	13,3	12,1	13,3	12,4	13,0	18,8
4. żadne, nie otrzymuję	1,0	1,4	1,7	2,7	1,4	2,4
saldo (1.-3.)	28,9	31,0	28,0	30,4	28,3	16,5

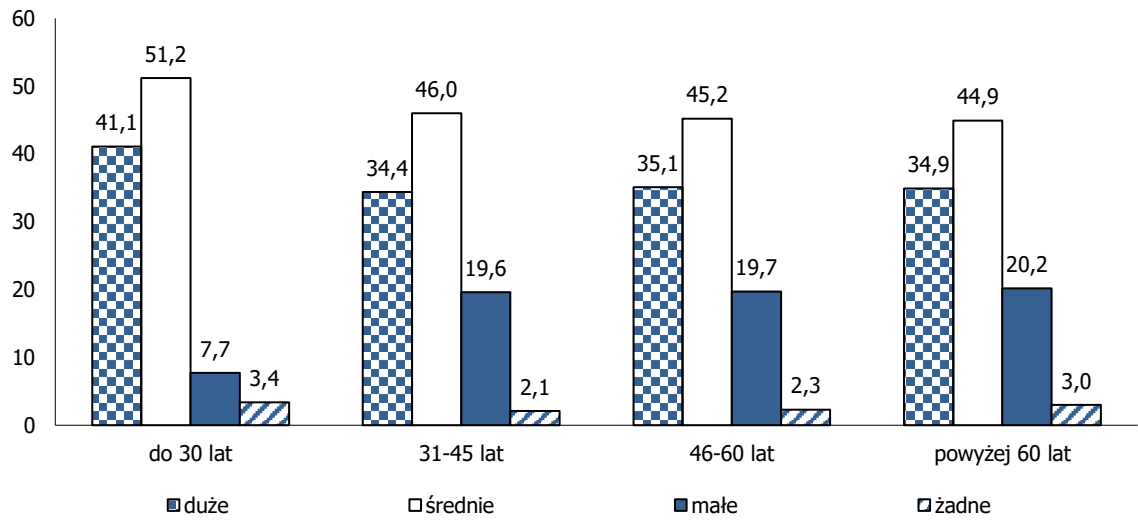
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg makroregionów

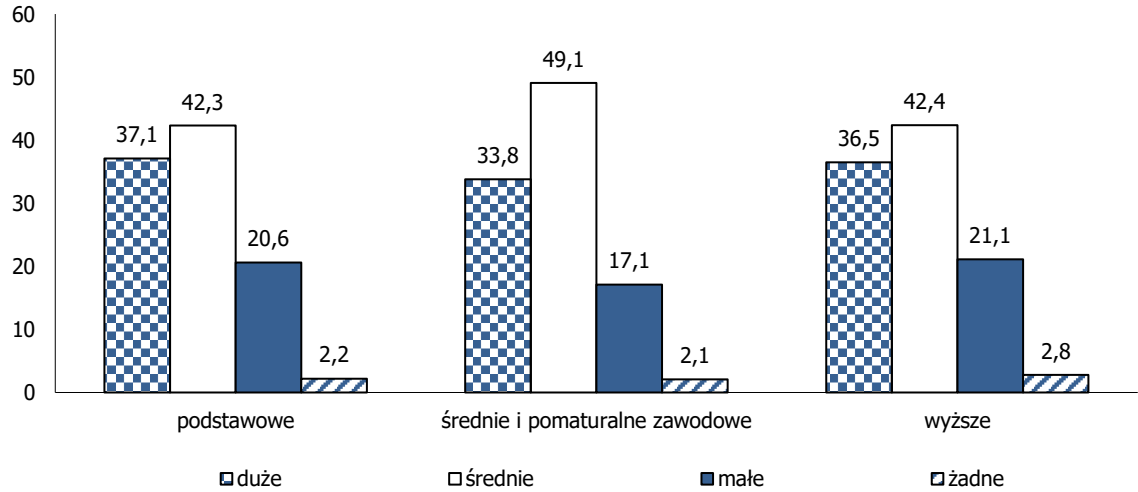
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg powierzchni gospodarstw rolnych

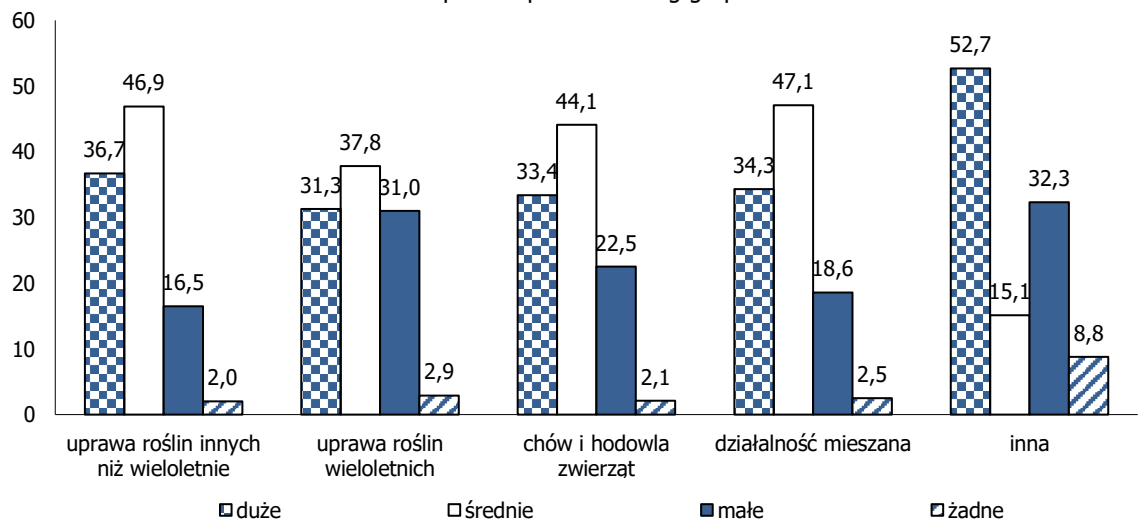
Znaczenie dopłat bezpośrednich wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Znaczenie dopłat bezpośrednich wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Znaczenie dopłat bezpośrednich wg grup PKD 2007

III. SUMMARY

The slump in the agricultural economy which sparked off in the 4th quarter of 2021 continued in the succeeding one. The agriculture confidence index (IRGAGR) further dropped by 11.5 pts to -13.2 pts, which the lowest number since the Great Recession. It is now lower than one year ago by 12.6 pts. Financial situation of farmers substantially diminished. Expenditure on fodder, pesticides and plant protection products declined to record low numbers since 2009. Farmers' propensity to finance production with debt is as low as their confidence in recovery in the coming quarter.

IV. KONIUNKTURA W ROLNICTWIE W 2021 R.

Rok 2021 rozpoczął się od pogorszenia się koniunktury rolnej, mającego jednak charakter sezonowy. Spadek przychodów gospodarstw rolnych był nie większy niż zwykle o tej porze i pojawiły się oznaki odbudowy nastrojów rolników. Kwartały drugi i trzeci przyniosły wyraźną poprawę sytuacji. Wartości mierzącego ją wskaźnika koniunktury IRGAGR wzrosły odpowiednio o 4,7 i 7,8 pkt. W czwartym kwartale nastąpiło gwałtowne załamanie się koniunktury rolnej, wynikające z rozwarcia się tzw. nożyc cenowych, tj. pogłębiającej się różnicy między wzrostem kosztów produkcji a dynamiką przychodów ze sprzedaży produktów rolnych. Pewne tego symptomy były widoczne już w drugiej połowie III kwartału, w którym mimo urodzajnych zbiorów dochodowość produkcji rolnej zmniejszyła się na skutek nasilających się zjawisk inflacyjnych. Przybrały one na sile w IV kwartale, obniżając drastycznie rentowność w rolnictwie i zmuszając gospodarstwa do cięcia wydatków na zakup obrotowych środków produkcji, a zwłaszcza nawozów sztucznych, i nakładów inwestycyjnych. Na koniec roku wartość IRGAGR była niższa niż rok wcześniej o 1,1 pkt.

Mimo wstrząsu w ostatnim kwartale roku należy go uznać za lepszy dla polskiego rolnictwa niż wcześniejszy. Średnioroczne wartości wskaźnika koniunktury są bowiem na ogół wyższe niż w 2020 r. (zob. rys. niżej). Największe wzrosty średniorocznych wartości IRGAGR zanotowano dla gospodarstw: położonych w makroregionie północnym (o 6,7 pkt), o powierzchni od 7 do 15 ha (o 8,5 pkt) i zajmujących się uprawą roślin innych niż wieloletnie (o 3,1 pkt).

Z powodu względnie dużego wzrostu kosztów produkcji i utrzymania gospodarstw rolnych ich sytuacja finansowa uległa pogorszeniu w porównaniu z rokiem 2020. Wzrost przychodów nie przełożył się bowiem na wzrost oszczędności i poprawę stanu zadłużenia gospodarstw. Przeciwnie, okazał się niewystarczający dla zaopatrzenia produkcji, zmuszając do sięgnięcia po zakumulowane wcześniej nadwyżki, tym bardziej że w końcu roku wzmożyły się obawy o wzrost kosztu obsługi kredytów, obniżając skłonność rolników do ich zaciągania.

Pogorszenie się warunków gospodarowania pod koniec roku spowodowało załamanie się nastrojów i wzrost pesymizmu w gospodarstwach rolnych. Mierzący je wskaźnik zaufania przyjął w IV kwartale wartość -17,8 pkt, o 26,5 pkt niższą niż w III kwartale i o 15,4 pkt niższą niż rok wcześniej. Tej skali spadku nastrojów nie notowaliśmy nigdy wcześniej w historii badania koniunktury w polskim rolnictwie przez IRG SGH.

